

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı
Hareket ve Antrenman Bilimleri Bilim Dalı

**COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
E- ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ (VAKIF ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

Yüksek Lisans Tezi

Bilgen DOĞAR

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Taner ATASOY

İstanbul – 2021

TEZ TANITIM FORMU

- Yazar Adı Soyadı** : Bilgen DOĞAR
- Tezin Dili** : Türkçe
- Tezin Adı** : Covid-19 Pandemi Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Vakıf Üniversitesi Örneği)
- Enstitü** : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
- Anabilim Dalı** : Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı
- Tezin Türü** : Yüksek Lisans
- Tezin Tarihi** : 13.07.2021
- Sayfa Sayısı** : 73
- Tez Danışmanı** : Dr. Öğr Üyesi Taner ATASOY
- Dizin Terimleri** : Covid-19, pandemi, öğrenci, beden eğitimi ve spor, tutum, e-öğrenme
- Türkçe Özet** : Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecine e-öğrenmeye etki eden (cinsiyet, yaş, maddi durum, bölüm, sınıf, bilgisayara sahip olma, internet erişimine sahip olma, bilgisayar ve internet kullanma durumu, günlük ortalama kaç saat internet ve bilgisayar kullanma durumu, interneti hangi amaçla kullanma durumu, hangi yöntemle daha iyi öğrenme durumu) çeşitli değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır.
- Dağıtım Listesi** : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

İmzası
Bilgen DOĞAR

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı
Hareket ve Antrenman Bilimleri Bilim Dalı**

**COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
E- ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ (VAKIF ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

Yüksek Lisans Tezi

Bilgen DOĞAR

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Taner ATASOY

İstanbul – 2021

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Bilgen DOĞAR

.../ .../ 2021

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bilgen DOĞAR' ın ; Covid-19 Pandemi Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Vakıf Üniversitesi Örneği) adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Antrenörlük Eğitimi anabilim dalı, Hareket ve Antrenman Bilimleri bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza
Başkan _____
Prof. Dr. Çetin ÖZDİLEK

İmza
Üye _____
Dr. Öğr. Üyesi Taner ATASOY
(Danışman)

İmza
Üye _____
Dr. Öğr. Üyesi Aydın PEKEL

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../ .../ 2021

İmzası
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecine e-öğrenmeye etki eden (cinsiyet, yaş, maddi durum, bölüm, sınıf, bilgisayara sahip olma, internet erişimine sahip olma, bilgisayar ve internet kullanma durumu, günlük ortalama kaç saat internet ve bilgisayar kullanma durumu, interneti hangi amaçla kullanma durumu, hangi yöntemle daha iyi öğrenme durumu) çeşitli değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, İstanbul Gelişim Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören gönüllülük esası ile seçilmiş 302 kadın ve 411 erkek olarak toplam 713 öğrenciden oluşturmaktadır. Araştırmamızda nicel araştırma modellerinden tarama yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada, kişisel bilgi formu ve e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların kişisel bilgi formu ve e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeği elektronik ortama aktarılarak katılımcıların soruları yanıtlamaları sağlanmıştır. Araştırmamızda kullanılan ölçek, Türkiye'ye uyarlanmış e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeğidir Kişisel bilgi sayfasından ve e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeğinden elde edilen veriler, IBM SPSS 25.0 yazılım paket programına girilmiş ve program aracılığıyla analiz edilmiştir. Veriler normal dağılım göstermemektedir. Araştırma amacıyla oluşturulan hipotezlerin istatistiksel bir süreç olarak test edilmesinde Mann Whitney U ve Kruskal Wallis-H analizleri kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, Beden Eğitimi ve Spor yüksekokulu öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumlarında cinsiyet, yaş, maddi durum, sınıf, bilgisayara sahip olma, internet erişimine sahip olma, bilgisayar ve internet kullanma düzeyleri, kullanım sürelerine ve öğrenme yöntemine göre arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Bölüm, kullanım amaçlarına (internet, bilgisayar) arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, pandemi, öğrenci, beden eğitimi ve spor, tutum, e-öğrenme

SUMMARY

Physical Education and Sports School students' distance education process during the Covid-19 pandemic period, which affects e-learning (gender, age, financial situation, department, class, having a computer, having internet access, using a computer and internet, how many hours of internet and computer use on average per day, using the internet for what purpose, which method is better learning) It was aimed to examine various variables. The Development of the Research consists of the 2020-2021 education period. The sample of the research consists of a total of 713 students, 302 female and 411 male, with the principle of Education must be educated and Physical Education observed in the School of Sports. In our study, the survey method, one of the quantitative research models, was used.

Personal information form and attitude scale towards e-learning were used in the research. Participants' personal information form and attitude scale towards e-learning were transferred to the electronic environment, allowing the participants to answer the questions. The scale used in our research was adapted to Turkey and developed by the information communication technologies skills experience and attitude scale towards e-learning developed by Haznedar and Baran (2012) by Wilkinson, Roberts and While (2010). The data obtained from the personal information form and the attitude scale towards e-learning were entered into the IBM SPSS 25.0 package program and analyzes were made through this program. The data do not show normal distribution. Mann Whitney U and Kruskal Wallis-H analyzes were used to test the hypotheses created for research as a statistical process.

As a result of the research, it has been revealed that there is a significant difference between the attitudes of Physical Education and Sports School students towards e-learning according to gender, age, financial situation, class, having a computer, having internet access, level of computer and internet use, duration of use and learning method. out. There was no significant difference between the department's usage purposes (internet, computer).

Keywords: Covid-19, Pandemic, student, Physical Education and Sport, attitude, e-learning

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
ÖNSÖZ.....	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL BİLGİLER

1.1 Öğrenme Kavramı	6
1.2 Öğrenme Stilleri	6
1.2.1 Görsel Ağırlıklı Öğrenme (Görerek Öğrenme)	7
1.2.2 İşitme Ağırlıklı Öğrenme (Duyarak Öğrenme)	7
1.2.3 Dokunsak/Kinetik Ağırlıklı Öğrenme	7
1.3 Uzaktan Öğrenme.....	7
1.3.1 E-Öğrenme ve Tanımları.....	7
1.3.2 E-Öğrenme Yaklaşımları.....	9
1.3.2.1 Senkron Öğrenme.....	9
1.3.2.2 Asenkron Öğrenme	9
1.3.3 E-Öğrenmede İlkeler	9
1.3.3.1 Biçim	10
1.3.3.2 Etkileşim ve Motivasyon	10
1.3.3.3 Geribildirim.....	10
1.3.3.4 Değerlendirme	10
1.3.4 E-Öğrenmede Nelere Dikkat Edilmeli	11
1.3.5 E-Öğrenmenin Faydaları	11
1.3.5.1 E-Öğrenmenin Öğrencilere Sağladığı Yararlar.....	12
1.3.5.2 E-Öğrenmenin Öğreticilere Sağladığı Yararlar.....	12
1.3.6 E-Öğrenmenin Sınırlılıkları.....	13
1.3.7 E-Öğrenme Uygulamaları	13
1.3.7.1 Bilgisayar Tabanlı Öğrenme	13
1.3.7.2 Mobil Öğrenme	14
1.3.7.3 İnternet Tabanlı Öğrenme	14
1.4 E-Öğrenmenin Tarihsel Gelişimi	14
1.4.1 Dünyada ve Türkiye’de E-Öğrenmenin Gelişimi	15
1.4.1.1 Türkiye’nin E-öğrenme Alanında Gerçekleştirmesi Gerekenler.....	18
1.4.1.2 Türkiye’de E-Öğrenme Uygulamalarında Sorunlar	19

1.4.2 Spor Eğitiminde E-Öğrenme Süreci.....	20
1.4.3 E-Öğrenmenin Eğitim Sistemimize Getireceği Artılar	21
1.5 Pandemi.....	21
1.5.1 Dünyada ve Türkiye'de Pandemi.....	22
1.5.2 Pandemi ve E-Öğrenme.....	22
1.6 Tutum ve Eğitimdeki Önemi.....	23
1.6.1 Tutumun Temel Öğeleri	24
1.6.2 Spor Eğitiminde Tutum	25

İKİNCİ BÖLÜM MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Modeli	27
2.2 Evren ve Örneklem	27
2.3 Veri Toplama Araçları	30
2.3.1 Kişisel Bilgi Formu	30
2.3.2 E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği	30
2.4 Verilerin Toplanması	32
2.5 Verilerin Analizi.....	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

3.1. Araştırma Bulguları	33
--------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ.....	42
ÖNERİLER	42
KAYNAKÇA	48
EKLER.....	56

KISALTMALAR

Ar-Ge	:	Araştırma ve Geliştirme
CD	:	Compact Disk
COVID-19	:	Sars-Cov2 Virüsü
DSÖ	:	Dünya Sağlık Örgütü
DVD	:	Digital Versatile Disc
E-ÖĞRENME	:	Elektronik Öğrenme
FRTEM	:	Film-Radyo Televizyonla Eğitim Merkezi
NASPE	:	National Association of Sport and Physical Education
ODTÜ	:	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
TRT	:	Türk Radyo Televizyon Kurumu
WHO	:	World Health Organization
YAYKUR	:	Yaygın Yükseköğretim Kurumu
YÖK	:	Yükseköğretim Kurulu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2. 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	28
Tablo 2. 2. E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları...31	
Tablo 2.3. E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçek Puanlarının Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları	32
Tablo 3.1. Katılımcıların E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeğine Verdikleri Cevapların Betimsel Analizleri	33
Tablo 3.2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	33
Tablo 3.3. Katılımcıların Yaşlarına Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi	34
Tablo 3.4. Katılımcıların Ailelerinin Gelir Düzeyine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi	35
Tablo 3.5. Katılımcıların Bölümlerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi	36
Tablo 3.6. Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	37
Tablo 3.7. Katılımcıların Kişisel Bilgisayara Sahip Olma Durumlarına Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi.....	37
Tablo 3.8. Katılımcıların İnternet Erişimine (Ev) Sahip Olma Durumlarına Göre E - Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi.....	38
Tablo 3.9. Katılımcıların Bilgisayar ve İnternet Kullanma Düzeylerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	38
Tablo 3.10. Katılımcıların Günlük (İnternet, Bilgisayar) Kullanım Sürelerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	39
Tablo 3.11. Katılımcıların (İnternet, Bilgisayar) Kullanım Amaçlarına Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	40
Tablo 3.12. Katılımcıların Daha İyi Hangi Öğrenme Yöntemi Değişkenine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi	41

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. E-Öğrenme Sürecinin Bileşenleri.....	8
Şekil 2. Dünyadaki Bazı Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Başlangıç Tarihleri ve İlk Uygulamaları	15
Şekil 3. John Dewey'in Türkiye Raporundan Kesitler.....	17
Şekil 4. Tutumun Bileşenleri	24

ÖNSÖZ

Bu tezin yazılma süresince değerli bilgi birikiminden, deneyimlerinden yararlanmamı sağlayan saygı değer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Taner ATASOY' a her şey için saygılarımı sunar ve sonsuz teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitim sürecinde değerli bilgiler kazandıran Gelişim Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu akademik kadrosuna teşekkürlerimi sunarım. Bu süreçte bana destek olan Beden Eğitimi Öğretmeni Sevda DOĞAN' a teşekkür ederim.

Bu çalışmanın başından sonuna kadar her koşulda bana destek olan, bana doğruluğu dürüstlüğü öğreten, maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen annem Ayten DOĞAR' a, babam Ahmet DOĞAR' a, ablam Ülgen DOĞAR KAYA' ya teşekkürü borç bilirim.

GİRİŞ

Günümüzde modern çağın ihtiyacı olan teknolojik yenilikler sürekli ilerleyerek eğitimin değişilmez bir parçası haline gelmiştir. Bu durum son yıllarda eğitim öğretim faaliyetlerinin hızlanması ile e-öğrenmeyi yaygınlaştırmıştır. E-öğrenme; internet aracılığıyla gerçekteştirilen web tabanlı eğitim, öğrenim ve bilgi yönetimidir (Dinçer, & Yeşilpınar-Uyar, 2016, s. 453-470). 2019 yılının başında Çin'in Wuhan kentinde başlayan salgın insanlığı derinden etkileyerek küresel bazda hızlı bir yayılım göstermiştir. Covid-19 pandemisi dünyanın bugüne kadar karşı karşıya geldiği en büyük salgınlardan birisi olarak görölmektedir (WHO, 2021). Bu sebepten dolayı salgının bulaş riskinin ve toplu insan hareketlerini azaltmak için bir dizi tedbirler alınmıştır. Bu tedbirler kapsamında da eğitim öğretimin yüz yüze yapılması geçici bir süre ile kısıtlanmıştır.

Bu kısıtlamalar kapsamında salgınının çok geniş bir alana yayılması ve hızlı bir şekilde etkisini göstermesi ile birlikte eğitim öğretim süreci boyut değiştirerek e-öğrenmenin hızla yayılmasına ve tercih edilebilir öğrenme şekli haline gelmesine sebep olmuştur. Covid-19 virüs salgını dünyada hayatın her alanını olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir. Bu yüzden eğitimde ilk defa büyük bir düzeyde küresel etkilenim söz olmuştur. Koronavirüs hastalığının (COVID-19) dünyanın birçok ülkesinde yayılmasını sınırlamak amacıyla okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm kademelerde eğitim kurumları hızlı bir şekilde kapatılmıştır. Yüksek Öğrenim faaliyetleri de durarak, hemen hemen tüm eğitim sistemleri uzaktan eğitim çözümlerini kullanmaya başlamıştır (ILO, 2021).

Covid-19 pandemisi ile dünyada ve Türkiye'de mevcut eğitimin devamlılığını her koşulda sağlamak adına hazırlıksız olduğu ve öğrenenlerin; okullarından, öğretenlerden ve diğer öğrenenlerden fiziksel olarak ayrıldığı görölmüştür (Bozkurt ve Sharma, 2020). Dünyada bilişim teknolojileri, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin devam edilebilmesi için insanlığın hizmetine sunulan en önemli değerlerdendir. Bilişim teknolojilerinin bir araya gelmesi ile geleneksel eğitim, okul ve sınıf gibi fiziksel mekânlardan çıkıp mekan ve zaman şartı olmadan eğitimin hayat boyu devamlılığını sağlamak için önemli bir araç haline gelmiştir. Bunlardan biri de e-öğrenme sistemidir (Tuncer ve Taşpınar, 2008, s. 124).

Yapılan literatür taramasında e-öğrenme yöntemlerinin senkron ve asenkron şeklinde devam ettiği görülmektedir. Bu sebeple öğrenme, yaşam boyu devam etmekte ve günlük yaşamımızın vazgeçilmez parçası olmaktadır. E-öğrenme ile öğretmen ve öğrenci farklı ortamlarda aynı anda eş zamanlılık bir şekilde etkileşime geçerek öğrenmeye yönelik bir davranış sergilenmektedir.

E-öğrenme ya da uzaktan eğitim; internet ağı bulunan platform üzerinde sunulan, web tabanlı eğitimin görüldüğü bir sistemdir. E-öğrenme ya da uzaktan eğitimin geleneksel eğitim uygulamasından farkı teknoloji boyutu gibi görünse de gerçekte köklü bir değişimi öngörmektedir. E-öğrenme yaklaşımı; bireyi merkeze alan ve onu bilgiye ulaşma yönünde öncelik veren ve motive eden bir modeldir. E-öğrenme ile öğrenci ve öğretmenin aynı anda ve aynı ortamda bulunmalarına gerek kalmadan eğitim etkinlikleri gerçekleştirilir. E-öğrenme genelde iki şekilde gerçekleşmektedir:

- Bireylerin bilgisayar karşısında kendi kendilerine eğitim almaları.
- Eş zamanlı olarak ders öğretmeni ve bir grup öğrencinin, bilgisayar ortamında canlı olarak bir sınıfta buluşmaları (Şenel, & Gençoğlu, 2003, s. 45-65).

E-öğrenme, esas olarak internet aracılığıyla, değişik teknolojilerin kullanılmasıyla birlikte daha zengin ve oldukça etkileşimli bir öğrenme ortamlarını sunar (Govindasamy, 2001, s. 287-299). E-öğrenme, internet, hipermet ve extranet gibi bilgisayar ağı teknolojilerinin kullanıldığı elektronik ortamlar aracılığıyla öğretimin sağlandığı bir öğrenme ve öğretme yöntemidir (Welsh ve ark., 2003, s.245-258).

Araştırmanın Amacı

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecine e-öğrenmeye etki eden (cinsiyet, yaş, maddi durum, bölüm, sınıf, bilgisayara sahip olma, internet erişimine sahip olma, bilgisayar ve internet kullanma durumu, günlük ortalama kaç saat internet ve bilgisayar kullanma durumu, interneti hangi amaçla kullanma durumu, hangi yöntemle daha iyi öğrenme durumu) çeşitli değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleriyle, pandemi sürecinde uzaktan eğitimin değerlendirilmesini yapmak ve öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını

etkileyen değişkenlerin belirlenmesi ile sürecin iyileştirilmesi hususunda öneriler sunulacaktır.

Araştırmanın Problemi

Pandemi sürecinin etkisiyle bilim ve teknolojiye meydana gelen gelişmeler birçok alana olduğu gibi eğitim alanına da önemli yenilikler getirmiştir. Eğitim giderek teknoloji destekli yapılmaya başlanmış, hatta teknoloji temelli öğretim sistemleri ortaya çıkmıştır. Bu sistemlerde kullanılan teknoloji yaygın olarak bilgisayar ve internettir. Bilgisayar ve özellikle internetin yaygınlaşması, bilgiyi elde etme yollarında ve iletişimde teknoloji kullanımını önemli ölçüde arttırmıştır. Teknoloji kullanımının artması ise yine bilgi paylaşımını arttırmış ve bilgiyi daha kolay ulaşılabilir hale getirmiştir. Yukarıda ifade edilen durumların Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları arasında farklılık olup olmadığı araştırmamızın problem cümlesi olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Alt Problemleri

Yukarıda yer alan problem durumuna bağlı olarak alt problemler belirlenmiştir.

- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları yaşlarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları maddi durumlarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları sınıf düzeyi ve okuduğu bölümlere göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları bilgisayar ve internet erişimine sahip olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları bilgisayar ve internet kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları bilgisayar ve interneti günlük ortalama kaç saat kullandıklarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları interneti hangi amaçla kullandığına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları öğrenim türüne göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmanın Hipotezleri

- 1. Hipotez:** Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik tutumları arasında farklılık vardır.
- 2. Hipotez:** Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık vardır.
- 3. Hipotez:** Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik yaşlarına göre anlamlı farklılık vardır.
- 4. Hipotez:** Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik maddi durumlarına göre anlamlı farklılık vardır.
- 5. Hipotez:** Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik sınıf düzeyi ve okuduğu bölümlere göre anlamlı farklılık vardır.
- 6. Hipotez:** Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik bilgisayar ve internet erişimine sahip olma durumlarına göre anlamlı farklılık vardır.
- 7. Hipotez:** Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik bilgisayar ve internet kullanma durumlarına göre anlamlı farklılık vardır.
- 8. Hipotez:** Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik bilgisayar ve interneti günlük ortalama kaç saat kullandıklarına göre olarak anlamlı farklılık vardır.

9. Hipotez: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik interneti hangi amaçla kullandığına göre anlamlı farklılık vardır.

10. Hipotez: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, pandemi sürecinde e-öğrenmeye yönelik öğrenim türüne göre anlamlı farklılık vardır.

Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmaya katılanların oluşturduğu örneklemin tüm evreni temsil etmeye yeterli olduğu varsayılmıştır.

2. Araştırma değişkenlerini ölçmek için kullanılan veri ölçme araçlarının, beklenen sonuçları elde etmek için uygun, geçerli ve güvenilir anketler olduğu varsayılmıştır.

3. Araştırmaya katılanların ankete verdikleri yanıtların adil, etkili ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmaya katılan örneklem grubu, İstanbul Gelişim Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda öğrenim gören öğrenciler ile sınırlı tutulmuştur.

2. Araştırma, kullanılan ölçek tarafından ölçülen kalite ile sınırlandırılmıştır.

3. Araştırma, soruları katılımcılara uygun bir ölçekte cevaplamamanın doğruluğu ile sınırlandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1.1. Öğrenme Kavramı

Özkalp, (1993) de yapmış olduğu çalışmada; öğrenme, bireyin yaşantılar sonucu gözlenebilir davranışlarında meydana gelen sürekli değişikliklerin olması olarak tanımlamıştır. Bower ve Hilgrad, (1981) de yapmış olduğu çalışmada ise öğrenme genetik faktörlerle aktarılan davranışların, bireylerin eğilimleri ve olgunlaşma ile desteklenen, dışarıdan herhangi bir müdahale ile geçici olarak etkilenebilir bir süreç olarak tanımlamış fakat bu durum organizmayı kalıcı olarak etkilememektedir. Bu durum bireylerin çevresi ile etkileşimler yoluyla davranışların değiştirilmesi ya da oluşturulması sürecidir.

Hergenhahn, (1988)'e göre ise öğrenme, bireyin yaşantısı sonucunda davranışlarında ya da var olan davranışta meydana gelen çoğunlukla kalıcı yönlü değişiklikler olarak tanımlamaktadır.

Yapılan literatür taramalarında öğrenme, bireyin yaşam süreci ve yaşadığı çevre sonucunda meydana gelen davranışlarındaki değişimin herhangi bir etkene uğramadan gerçekleştirilen bir süreç olarak da tanımlanabilir.

1.2 Öğrenme Stilleri

Bireylerin hangi yoldan öğrendiğini anlaması, bu yol ile nasıl bilgi edindiğini ve nasıl öğrendiğini gösteren kararlı bilişsel, duyuşsal ve psikolojik etmenlerin tümüdür (Keefe, 1979). Bireyin doğuştan bu yana sahip olduğu özellikler öğrenme stillini belirlemede yardımcı olur. Öğrenme stilleri, kişinin tercihleri doğrultusunda öğrenmenin gerçekleşmesi olarak da tanımlanabilir. Bu yüzden öğretim sürecinde bireyler bilgi alma ve işleme sürecinde bireysel tercihleri sayesinde öğrenmeyi gerçekleştirirler. Öğrenme stilleri kişinin hayatında önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden bireyin kendine ait olan öğrenme stilini fark etmesi, öğrenme sürecinde bu stilin işe koşulmasını öğrenme başarısını oldukça etkiler (Mayer & Massa, 2003, s.833.). Bu sebepten dolayı öğretimin yöntem ve tekniklerinin seçilmesinde ve gerçekleştirilmesinde bu bireysel tercihlerin göz önünde bulundurulmasının önemi birçok çalışmada yer almaktadır (Witkin, 1973).

Her kişide farklılık gösteren, bireyin yeni öğrendiği bilgiyi anlamlandırması, özümsemesi ve bilgiyi işleyebilme kapasitesidir (Dunn ve Dunn, 1993, s.7-12). Öğrenme stilleri üç şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu stiller; görsel ağırlıklı öğrenme, işitme ağırlıklı öğrenme, dokunsak ağırlıklı öğrenmedir.

1.2.1 Görsel Ağırlıklı Öğrenme (Görerek Öğrenme)

Sunulan bilginin grafik, şema, harita gibi görsel olarak sunulması ile birlikte öğrenmeyi daha iyi gerçekleştiren bireyler, görsel öğrenme stiline sahip olan bireylerdir. Görerek öğrenme stilinde öğrenenler için görüntü ve renkler önemlidir. Bu şekilde grafik, harita, şema gibi görsel materyallerle öğrendiklerini kolay hatırlarlar ve bu materyallerle daha kolay öğrenirler (Cesur, 2019).

1.2.2 İşitme Ağırlıklı Öğrenme (Duyarak Öğrenme)

Bu tür de öğrenenler işiterek, dinleyerek ve tartışarak öğrenmeyi tercih ederler. Öğretmeni dinleme büyük ve küçük grup tartışması yapma, yüksek sesle anlatım çalışma yerinde fon olarak sessiz müzik dinleme ile daha iyi öğrenir (İtu Geliştirme Vakfı, 2021).

1.2.3 Dokunsak/Kinetik Ağırlıklı Öğrenme

Bazı bireyler hareket enerjisi ile daha iyi kalıcı öğrenmeler sağlar. Bu bireyler fiziksel temas kurarak ve yaparak öğrenirler; öğrenme kişinin el ile hissetmesine dayanır (İtu Geliştirme Vakfı, 2021).

1.3 Uzaktan Öğrenme

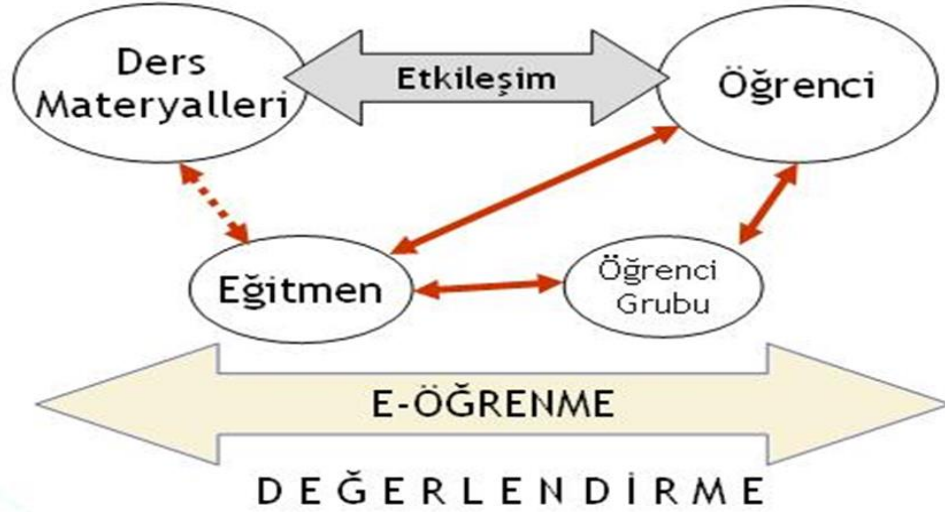
Öğrencilerin öğretmenler ile yüz yüze bir arada bulunma gereklilikleri olmadan, istedikleri zaman ve mekânda ders çalışabilecekleri ve eğitim öğretim faaliyetlerinin tamamı uzaktan öğrenme olarak değerlendirilebilmektedir (Bates, 2005).

1.3.1 E-Öğrenme ve Tanımları

E-öğrenme, dijital teknolojilerinin ve çeşitli internet teknolojilerin kullanılmasıyla herkese, zaman ve mekan fark etmeksizin bilgi kaynaklarına kolaylıkla ulaşabilmeleri amacıyla esnek öğrenme ortamları sunan ve öğrenme ortamını uygun materyallerinden yararlanarak iyi tasarlanmış, bireylerin öğrenme hızına göre tasarlanmış olarak öğrenmenin gerçekleştirildiği, bireysel farklılıkları esas alan, öğrenci merkezli, zengin, kolaylaştırıcı ve etkileşimli bir öğrenme ortamı oluşturan çağdaş ve yenilikçi bir yaklaşımdır (Khan, 2005., Tufan, 2010).

(Uşun, 2006, s. 119) E-öğrenmeyi, web öğrenimi, bilgisayar tabanlı öğrenme, dijital teknolojiler ve sanal sınıfları içeren yaygın bir uygulama olarak tanımlar. Khan (2001) E-öğrenme; İnternet tabanlı eğitim, Web tabanlı öğrenme, gelişmiş dağıtılmış öğrenme, Web tabanlı eğitim, esnek öğrenme ve çevrimiçi öğrenme ile eş anlamlıyken, Urdan ve Weggen (2000) e-öğrenmeyi çevrimiçi eğitim, uzaktan eğitim, yaygın eğitim, alternatif öğrenme, açıköğretim ve web tabanlı öğrenmeyi ifade eder. Dikbaş (2006), e-öğrenmeyi kapsamlı bir şekilde ifade etmekte ve elektronik araçlar, Web (Örnek: Senkron ve asenkron iletişim, multimedya ve çevrimiçi aramalar), program yönetim sistemleri ve etkileşimli teknolojik araçları kullanmaktadır. Okullar, ilan panoları, web siteleri vb. sistemlerle dağıtılan internet tabanlı bir öğretim programı olarak ifade etmiştir.

Gülbahar (2009, s. 3) yapmış olduğu çalışmada ise e-öğrenmeyi: “bilginin ve iletişim teknolojilerinin desteği ve İnternet gibi evrensel ve geniş alan ağları aracılığı ile mekân ve zaman bağımsız olarak bilgiye erişim ve çoklu ortam uygulamaları ile etkileşim sağlanarak, öğretim etkinliklerinin elektronik öğrenme ortamlarında yürütülmesi” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımın görsel ifadesi, Resim 1.’de gösterilmektedir:

Resim 1: E-Öğrenme Sürecinin Bileşenleri (Gülbahar, 2009).

İnternet kullanımının hızla yaygınlaşmasıyla birlikte uzaktan eğitim ile eğitim alma durumunda olan kişilerin bilgiye ulaşmalarında kolaylıklar sağlanmıştır. Bu sebeple günümüzde yaygınlık kazanan uzaktan eğitim ve e-öğrenme uygulanmaya başlamıştır. Uzaktan eğitimin e-öğrenme şeklinde gerçekleşmesi, öğrencilerin sınıfta

diğer eğitim gören öğrencilerden ve öğretmenlerden uzakta olmalarına karşın eş zamanlı (senkron) ya da ayrı zamanlı (asenkron) olarak internet üzerinden iletişim kurdukları bir eğitim sistemi olarak ifade edilebilir (Gökdaş, & Kayri, 2005).

1.3.2 E-Öğrenme Yaklaşımları

E-öğrenme, eğitmenin olduğu veya olmadığı, farklı öğretim ortamlarında, farklı teknolojilerin kullanıldığı, değişik öğrenme düzeylerinde, özel öğretim tasarımları, çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri, stratejik yaklaşım ve felsefesi ile gerçekleştirilebilir (Gülbahar, 2009, s. 5).

Bu tanıma göre e-öğrenme aşağıdaki 2 tanıma göre gerçekleşmektedir.

1.3.2.1 Senkron Öğrenme

Eş zamanlı öğrenme öğrencilerin ve öğretmenlerin öğretim sırasında iki farklı mekânda olsalar dahi aynı anda etkileşim içinde olmaları sonucunda meydana gelen bir öğrenme ortamıdır (Maglogiannis ve Karpouzis, 2007).

Eş zamanlı öğrenme; sanal sınıf içi görsel ve işitsel konferanslar, telekomünikasyon ile ağ bağlantısı, çift taraflı ve canlı uydu yayınları gibi yöntemlerle gerçekleştirilebilir (Taş, 2012). Farklı coğrafyalarda yaşayan öğrenciler ile öğrencilerin aynı esnada internet ve ağ bağlantıları ile elektronik ortamda eğitimin verildiği öğrenme metodudur (Eisinger, 2006).

1.3.2.2 Asenkron Öğrenme

Eş zamansız öğrenme öğrencilerin istenildiği yerde ve istenildiği zamanda öğrenmelerini sağlayan, eşzamanlı etkileşime sahip olmayı gerektirmeyen bilgisayar tabanlı öğrenme ortamıdır (Maglogiannis ve Karpouzis, 2007).

Asenkron öğrenmede öğretmen, eğitim materyallerini, öğrenme aktivitesi gerçekleşmeden önce depolamış ve hazırlamış olmalıdır. Öğrenci de depolanmış eğitim materyallerine nereden ve ne zaman ulaşacağına kendisi karar vermektedir (On-demand e-Learning/ Self-Paced e-Learning) (Doruk, 2005).

1.3.3 E-Öğrenmede İlkeler

Alan yazı incelendiğinde e-öğrenme ilkeleri ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda yer verilen ilkeler özet olarak aşağıda sıralanmıştır.

1.3.3.1 Biçim

E-öğrenme tasarımcıları ile öğretmenlerin güncellemeler yaparak ve yeni bilgiler ekleyip, alanın güvenliğini sağlamak, ön bilgileri düzenlemek sürekli yapması ve geliştirmesi gereken konulardandır. Yüksek kaliteli e-öğrenme programları geliştirmek için başarılı bir web sitesi hazırlamak, "donanım özellikleri, bant genişliği" ve tasarımcıların yetenek ve yaratıcılığı gibi konulara bağlıdır (Lee ve Owens, 2004, s.167). Yapılan literatür taramalarında biçim ifadesi için etkili ve kaliteli e-öğrenme ortamı için sürekli güncellenme ve yenilikleri takip etmek gerektiği düşünülmektedir.

1.3.3.2 Etkileşim ve Motivasyon

E-öğrenme ortamlarına öğrencinin katılımı için en önemli etkenlerden birisi öğrenci ve okul etkileşimidir. Öğrencilerin birbiri arasındaki teknoloji yapılı etkileşim geliştirilebilir özelliktedir (Harasim, 1999, s. 44-49). E öğretmenler duyarlı ve ilgili olup her koşulda ve her zaman öğrencilerine yardımcı olup onlara sürece katılımlarının devamlılığını kazandırır. Çoklu ortamlara teknolojinin hızı sayesinde öğrenciler herhangi bir sorun oluştuğunda anında soru gönderebilmektedirler. E-öğrenme mekânları için diyaloga dayalı bir sistem gereklidir. E-öğrenme ortamının kaliteli olabilmesi için etkileşim düzeyinin sürekliliği, öğrencilerin katılım düzeyi ve sağlanan geribildirim ile doğrudan ilişkilidir (Vrasidas, McIsaac, 1999, s.22-36).

1.3.3.3 Geribildirim

E-öğrenme uygulamalarında e öğrenciler verim alabilmek, olumlu tutum geliştirebilmek ve motivasyonlarını sağlayabilmek için anında ve zamanında geribildirim alma ihtiyacı duyarlar. E öğrenciler e-öğrenmenin başlangıcında ortama uyum sağlamak için yardım almak isterler. Vrasidas ve McIsaac (1999) yapmış oldukları araştırmada geribildirim yeterli sağlanamadığı öğrencilerde katılım oranlarında ve motivasyonlarında düşüş olduğunu tespit etmişlerdir. Bu durumun en aza indirgenmesi için e-öğrenme sürecinde öğrencilerin devamlılıklarını sürdürmek, katılımlarını sağlamak ve motive olmaları için anında ve sürekli geribildirim almalıdırlar.

1.3.3.4 Değerlendirme

E-öğrenme uygulamaları, öğrenci hedeflerine ve içeriğine dayalı olarak öğrenci performansını değerlendirebilecek bileşenleri içermelidir. Ayrıca çevrimiçi

öğretmenlerin çevrimiçi öğrenme için izlenecek süreci doğru bir şekilde belirlemeleri için başlangıçta öğrencilerin hazırlık derecesini ve beklentilerini ölçerek ön öğrenme yapmaları faydalı olacaktır (Duffy ve Cunningham, 1999).

E-öğrenme sürecinde çevrimiçi sınavlarla e-öğretmenler ile e-öğrenme uygulayıcıları ilgilenmektedir. Sınavlar online olduğu için sınav sonuçları internet üzerinden anında duyurulabilmekte ve cevaplar sabit bir merkezde kayıt altına alınabilmektedir. Bu sınavlar sayesinde öğrencileri her yönüyle mükemmel olarak değerlendirme sağlamaktadır. Geliştirilen yeni çevrimiçi sınavlar görüntü, ses ve kullanım özellikleri ile o anda öğrencilerin bireysel olarak çalışıp çalışmadıklarını tespit etme olanağı yaratmaktadır (Lee ve Owens, 2004).

1.3.4 E-Öğrenmede Nelere Dikkat Edilmeli

E-öğrenmenin gelişimi, tıpkı bir proje gibi kademeli olmalıdır. Planlama, uygulama ve başlangıç aşamalarından başlamalı ve çeşitli yollarla erişim sağlamalıdır.

- Öğrenciler kullandıkları bilgisayarla ilgili donanımları edinmelidir.
- Kullanıcı hatası veya teknik zorluklar öğretmenleri ve öğrencileri olumsuz etkileyebilir.
- Öğretmenler yeni öğretim yöntem, teknik ve stratejilerini öğrenmelidir.
- Öğretmen ve öğrencilerin bilgisayarla ilgili alanlarda bilgi eksiklikleri olabilir. Bu nedenle çevrimiçi öğrenme uygulamalarına geçmeden önce bilgisayar teknikleri konusunda bir eğitim sürecinden geçmeleri gerekebilir.
- Dünyanın birçok yerinde internete bağlanma maliyeti yüksek olduğundan internete erişimin uygun koşullarda sağlanması gerekmektedir.
- Bu yöntemi kullanarak kurs geliştirilmenin maliyeti yüksek olabilir.
- Bant genişliği bazen sınırlıdır (Dikbaş, 2006).

1.3.5 E-Öğrenmenin Faydaları

E-öğrenme esnek öğrenme sunması, bireyi merkeze alan bir yapı olması nedeniyle geleneksel öğrenme sürecinde bulunmayan ve bazı eksikliği hissedilen birçok unsurun giderilmesi, öğrenme sürecinde avantajlar ve olumlu etki sağlaması sayesinde popülerlik ve önem kazanmıştır (Mishra, 2007).

Öğrencilerin aynı anda katılabildiği bir ortam olan e-öğrenme sistemi ile eğitim sürecinde eğitimcilerden kaynaklanan birçok farklılıkları en az seviyeye inmekte, alanında uzman ve nitelikli eğitimcilerden daha fazla kişi istifade edebilmekte olup standart bir eğitim imkânı almak mümkündür (Yazıcı, 2004).

Katılımcıların aktif olarak eğitim aldığı farkına varması, konuyu kavrayıp kavramadığına dair anında geribildirimleri alabilmesi, hangi konuyu nerede ve ne zaman öğreneceğine kendi karar vermesi, eğitim süresi, kapasitesine göre konuya eğilmesine imkân vermesi alınan eğitimin kalitesinde ve öğrencinin motivasyonunda bir artış sağlamaktadır (Yazıcı, 2004).

1.3.5.1 E-Öğrenmenin Öğrencilere Sağladığı Yararlar

- Öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişimi ve etkileşimi artırarak, bilginin alınmasını ve anlaşılmasını kolaylaştırır.
- Farklı öğrenme stillerini sergileme ve farklı öğrenme stillerine sahip etkinlikler kullanarak öğrenmeyi zenginleştirme fırsatları sunar.
- Katılımcılar, kişisel hız öğrenme planı, konum ve kolaylık gibi özellikleri tercih ederler.
- Seyahat masraflarını en az maliyete indirir.
- Aynı materyale tekrar ulaşılabilen ve materyal çok yönlü olarak araştırılabilmektedir.
- Materyal ve ek yazılım gerektirmeden güncellenebilir.
- Katılımcıların kendi kendilerine sorumluluk almalarını ve öğrenmelerini sağlar (Moore ve Kearsley, 1996, s. 412-412).

1.3.5.2 E-Öğrenmenin Öğreticilere Sağladığı Yararlar

- E-öğrenme çoklu ortam uygulamaları ve teknolojileriyle hazırlanan sunumlar diğer uzaktan öğretim yöntemlerinden daha çok etkili olabilir.
- Erişimi çok yönlü olarak sağlar.
- E-postalar, tartışmalar, sohbet grupları vb. İletişim pratiği, katılımcılarla etkileşimi daha etkili hale getirir.
- Bilgiye erişmek için ulaşım masraflarını azaltır.
- Eğitimcilerin, katılımcıların sorularına yanıt aramak için zamanları olur.

- Öğrencilerin katılımının artması ile birlikte öğreticilerde bireysel memnuniyet oluşur (Moore ve Kearsley, 1996, s412-412).

1.3.6 E-Öğrenmenin Sınırlılıkları

Dede (1996)'ye göre “*yapılan görüntülü konferans sistemlerinin hiçbiri yüz yüze görüşmenin yerini alamayacağını ifade etmiştir*”. E-öğrenenlerin beden dili eğitim iletişiminin önemli bir parçasıdır.

E-öğrenme sürecinde başarıyı sağlamak için, e-öğrencilerin mükemmel okuryazarlığa, teknik konulara, disiplinli, bilgili ve yetenekli olmaları gerekir (Darnell ve Rosenthal 2001, s.23). Bu nedenlerle, e-öğrenme ortamı herkes için bir öğrenme şekli olmayabilir. E-öğrenme tasarımında en çok düşünülen bir diğer konu ise maliyettir (Cheurprakobkit ve arkadaşları, 2002, s. 245-257).

E-öğrenme ortamı ile yapılan eğitimin dezavantajları şu şekilde sıralanabilir (Özdil ve Çelik, 2000., Odabaş, 2009).

- Ders materyallerinin iyileştirilmesiyle birlikte maliyetlerinin yüksek oluşu,
- Fiziksel olarak iletişime imkân vermemesi,
- Laboratuvar ortamında yapılması gereken uygulamalarda e-öğrenme sistemi ile zorluk yaşanması,
- Eğitimci desteğine ve teknolojiye ihtiyaç duyulması,
- Teknik arızaların bazen çok vakit alması,
- Katılımcılar için sosyal ortamın oluşturamaması,
- Tutum ve becerilere yönelik kazanımlarda etkili olmaması,

1.3.7 E-Öğrenme Uygulamaları

Alan yazı incelendiğinde e-öğrenme uygulamaları ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda yer verilen ilkeler özet olarak aşağıda sıralanmıştır

1.3.7.1 Bilgisayar Tabanlı Öğrenme

Bilgisayar tabanlı öğrenme, öğrenme-öğretme faaliyetleri için gerekli olan CD vb. taşınabilir depolama aygıtlarının kullanıldığı ve çoklu ortam ya da öğretim materyalinin ürünü eğitim kaynağının bu depolama aygıtları aracılığı ile öğrenenlere sunulduğu öğrenme uygulamasıdır (Teknologweb, 2021).

1.3.7.2 Mobil Öğrenme

Mobil öğrenme, mobil internet bağlantısının ve mobil cihaz kullanımının yaygınlaşması ile ortaya çıkan öğrenme faaliyetidir. Öğrenme faaliyetleri için tablet ve cep telefonu gibi mobil cihazların kullanıldığı ve bu mobil cihazlara özgü geliştirilen uygulamalar aracılığı ile öğrenme-öğretme faaliyetlerinin gerçekleştirildiği öğrenme modelidir (Teknologweb, 2021).

1.3.7.3 İnternet Tabanlı Öğrenme

Bu öğrenme modelinde, geniş bant internet kullanımının yaygınlaşması ve internet teknolojilerindeki gelişmeleri ile uygulanmaya başlanan bir e-öğrenme uygulamasıdır. Öğretim kaynakları ve materyallerine erişimin internet üzerinden sağlandığı çağdaş bir uygulamasıdır (Teknologweb, 2021).

1.4 E-Öğrenmenin Tarihsel Gelişimi

Uzaktan eğitim 18. yüzyılda ilk uygulaması mektuplar aracılığı ile gerçekleşmiştir. Öğretimde kullanılan birçok gereçlerin yazılı gereçlerden oluştuğu için mektupla eğitim denilmiştir (Kaya, 2002, s.9). İngiltere'nin Boston Gazetesi'nde "Steno Dersleri"nin uzaktan eğitim aracılığıyla ve mektuplar kullanılarak verileceği ilan edilmiştir (Çoban, 2012, s.2). Dünyada mektuplar aracılığıyla yabancı dil (Kırık, 2014, s.80), kompozisyon, İncil eğitimi ve daktilo öğretimi yapılmış, ülkemizde ise sınavlara hazırlık ve mesleki geliştirme gibi etkinlikler mektuplar aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (Gülbahar, 2009, s.26).

20. yüzyılın başlarında hızla gelişim sağlayan ve kitle iletişim aracı ve radyo, televizyonun uzaktan eğitim kanallarına taşınmasıyla birlikte çoğu üniversite kendi radyolarını kurarak eğitim vermiştir (Kırık, 2014, s.81). Ülkemizde ise eğitsel hizmetler kapsamında ihtiyaç duyulan alanlarda TRT, Yaygın öğretim kurumu (YAYKUR) ve Film Radyo Televizyonla Eğitim Merkezi (FRTEM) tarafından sunulmuştur (Özbay, 2015, s.387).

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte 20.yüzyılın sonlarına doğru İngiltere, Almanya, Amerika, Çin, Fransa gibi birçok ülkede açıköğretim kurumları eğitim faaliyetlerini sürdürmekte, ülkemizde ise Anadolu Üniversitesi bünyesindeki uzaktan eğitim faaliyetleri "Açıköğretim Fakültesi" ile yapılmaktadır (Gülbahar, 2009, s.27). Çift yönlü iletişimin ilk defa sağlandığı tele konferans ve etkileşimin sağladığı uydu

yayımları ile uzaktan eğitimde varılan bir sonraki aşama olmuştur (Gülbahar, 2009, s.28).

21. yüzyılda ön plana çıkan internet teknolojileri ve web ile uzaktan eğitim daha nitelikli, kaliteli ve kapsamlı olarak gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Türkiye’de Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde (ODTÜ) kurulan Enformatik Enstitüsü ile öğrencilerin bilişim alanlarında eğitim görerek sertifika ve diploma almaları sağlanmıştır (Çukadar ve Çelik, 2003, s. 33).

Moore (2015)’e göre ise e-öğrenme üç aşamada gelişim göstermiştir. İlk yarım yüzyıl için teknoloji tek yönlü radyo ve televizyon yayınıydı. İkincisi 1970’lerden yıllardan 1990’lara kadar telekonferans teknolojisi , ses, video ve öğretim görevlisi ve öğrenci arasındaki etkileşimi sağlayan bilgisayar gelişim göstermiştir. Üçüncü olarak ise internet, tarayıcı ve dünya çapında ağ (World Wide Web) yerini aldı. Yapılan literatür taramalarında e-öğrenmenin, teknolojinin gelişmesiyle ilerlediği ve kullanılan teknolojilerin değişerek eğitimin kalitesini geliştirdiği söylenebilir.

1.4.1 Dünyada ve Türkiye’de E-Öğrenmenin Gelişimi

Dünyada birçok ülke coğrafi konumu, kültürel yapısı, nüfusu ve ihtiyaçları doğrultusunda e-öğrenme uygulamalarını gerçekleştirmiştir. Aşağıda verilen Resim 2’de dünyadaki uzaktan eğitim uygulamaları ve başlangıç tarihleri görülmektedir.

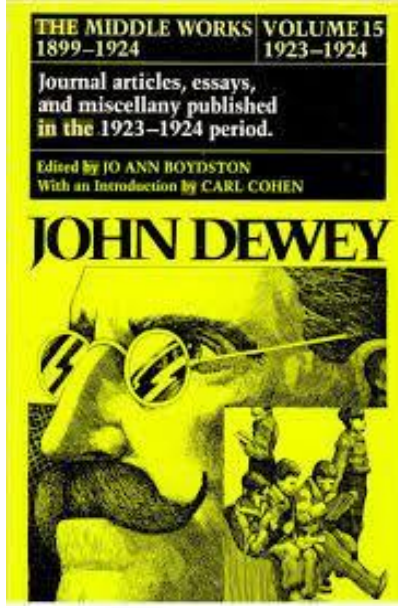

Resim 2: Dünyadaki Bazı Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Başlangıç Tarihleri ve İlk Uygulamaları (Kaya, 2002, s.30).

Resim 2’de belirtildiği gibi uzaktan eğitimin dünyadaki ilk uygulamanın 1840 yılında İngiltere’de başlamıştır. Pitman mektuplar aracılığıyla öğrencilerine steno öğretmiş ve not vererek onların başarılarını değerlendirmiştir (Özbay, 2015, s.379). Bunu takiben Amerika Bileşik Devletleri New York eyaletine bağlı olan Ithaca’da 1883 yılında ise uzaktan eğitim uygulaması mektupla eğitim veren üniversite kurularak yapılmıştır (Nizam, 2004, s.1-17). Uzaktan eğitim sistemini ise 1856 yılında kullanmaya başlayan Almanya “Fern Universitat”, “Tele Colleg”, “Schulfernsehen” ve “Deutsch Institut Fur Fern studien” gibi eğitim veren kurumları günümüzde aktif olarak eğitimlerine devam etmektedir. 1907 yılında Fransa’da birtakım çalışmalar yapılmış ve bunu takiben 1939 yılında Uzaktan Eğitim Merkezi resmi olarak kurulmuştur (Antalyalı, 2004). 1920 yılında American Broadcasting Education yayıncılığı kurarak üniversitelere hizmet vermiştir. Programın genel halka yayınlanması ile tarım, ulaşım, bilim ve teknoloji gibi konularda kamuoyunu bilgilendiren yayınlar okula gitmeyenler ve askerler için başladı. Teknoloji pahalılığından dolayı çok popüler olmasa da 1945 yılından sonra ideal düzeye gelmiş ve eğitim yönünde aktif araştırmalar yapılmıştır (Çoban, 2013). 1948’de Japonya, okulu bırakan ve okula gidemeyenlere ve askerlere eğitim sağlamak için Uzaktan Eğitim Yasasını çıkardı. Daha sonra ortaokul, lise ve yüksek öğrenim seviyelerine genişletildi (Antalyalı, 2004). 1966-1968 yıllarında Polonya’da deneme niteliğinde uzaktan eğitim uygulamaları yapılmış, akşam kurslarına giden öğrencilere televizyon ile öğretim gerçekleştirilmiştir. Daha sonra uzaktan eğitim uygulamalarına yükseköğretimde de geçilmiştir (Özbay, 2015, s.379).

1972 yılında İspanya’da uzaktan eğitim veren Ulusal Uzaktan Öğretim Üniversitesi açılmış ve 1973 yılında eğitim faaliyetlerine başlamıştır (Kaya, 2002, s.79).

Türkiye’de uzaktan eğitimin ilk aşaması kavramsallaştırma süreci olup cumhuriyetin ilanından sonraki yenileşme hareketleriyle başlamış ve John Dewey’in “Report and Recommendation upon Turkish Education” (Türk Eğitimi Üzerine Öneriler ve Rapor) raporu ile gündeme gelmiştir (Abazaoğlu ve Umurhan, 2015, s.355).

...This section might also be put in charge of "travelling libraries" and circulating exhibits of scientific apparatus, tools and materials and models for hand-work, photographs of good school buildings and plans of internal arrangement, pictures of equipment, etc. This suggestion is in line with the need of raising the standard of teachers already in service. The material sent should be simple, not expensive, and of a kind which can be reproduced by local workmen, if not by students themselves... (s.3)

...there should be for teachers in service correspondence courses. These might be conducted either by the ministry of public instruction or by a

Resim 3: John Dewey'in Türkiye Raporundan Kesitler (Bozkurt, 2017, s.92).

Resim 3'den de anlaşıldığı gibi Dewey'in yeni kurulmuş Türkiye'de eğitimin önemine vurgu yaparak yazmış olduğu raporun küçük bir kesitinin verildiği Dewey öğretmen eğitiminde mektupla\yazışarak öğrenme tavsiyesinde bulunmuş ayrıca gezgin kütüphanelerin kurularak kitaplardaki öğretim tasarımının ön plana çıkarılmasını belirtmiş ve kütüphanelerin halkın kullanımına açılmasının önemli olacağını söylemiştir. Bu sebeple uzaktan eğitimin felsefesinden biri olan "açıklık" kavramını vurgulamıştır. Dewey'in raporunda yetişkin eğitimi konuları ve hayat boyu öğrenmeye de değinerek tavsiyelerde bulunmuştur (Bozkurt, 2017, s.92).

- Türk eğitim sisteminde ilk olarak uzaktan eğitim faaliyeti 1950 yılında mektup yolu öğretimiyle başlamıştır.
- 1953 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın 420-5-2300 sayılı kararı ile FONON Açıköğretim Kurumu kurulmuştur. Bu sayede özel sektörde ilk uzaktan eğitim faaliyeti gerçekleştirilmiştir.
- 1956 yılında Ankara Üniversitesi bir mektupla banka personeline yönelik işbaşı eğitim faaliyetleri yürütmüştür.
- 1961'de Milli Eğitim Bakanlığı, Yazışmalı Öğretim Merkezi'ni kurdu. Bu merkezde teknik okullar ve ortaöğretim mesleki "yetki belgesi" sınavları hazırlık kursları verilmektedir (Fidan ve Okan, 1975).

- Anadolu Üniversitesi, 1974 yılında üniversite seçme sınavını geçemeyen öğrenciler için yükseköğretime giriş için harf eğitimi şeklinde bir ön lisans programı açmıştır (Kaya, 1996).

- 1982 yılında çıkarılan 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 20 Temmuz 1982 tarihinde Anadolu Üniversitesi'ne açık ve sürekli eğitim verme görevi verilmiş olup ülke çapında gerçekleştirilebilmektedir. Anadolu Üniversitesi bünyesinde 2547 sayılı kanunla kurulan Açıköğretim Enstitüsü'ne 1982-1983 öğretim yılında öğrenci kabulü yapılmıştır. Açıköğretim öğrencileri ile örgün eğitim alan öğrenciler arasında öğrenci hakları açısından bir fark olmadığı için yükseköğretimde uzaktan eğitim sistemi uygulanmaya başlanmıştır.

- 1980'den 1990'a kadar uzaktan eğitim ilk, orta ve yüksek öğretim kademelerinde çeşitlenerek geniş bir öğrenci grubunu kapsayan bir durum haline gelmiştir.

- Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki yenilikler Türkiye'nin eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası haline geldi. Video oynatıcıların, bilgisayarların, CD'lerin ve DVD'lerin düşük maliyetle hayatımıza girmesiyle öğrenci sayısı artıyor.

- 1991 yılında yapılan eğitimde televizyon yayıncılığı kullanılmıştır. Bu yayınlarda bilgisayar dersleri verilmektedir. Bu çalışmaların sonunda başarılı olan katılımcılar sertifika alarak 2 Haziran 1992 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı'nın 12633 sayılı yazısı ile Türkiye'de bir açıköğretim lisesi kurmuştur (Aslantaş, 2014).

- Açıköğretim liselerinin ortaya çıkmasıyla birlikte örgün eğitim alamayan öğrencilere diploma alma imkânı sağlanmıştır.

- 1996 yılında ODTÜ ve Bilkent Üniversitesi web tabanlı uzaktan eğitim sistemini hayata geçirdi.

- 15 Eylül 1997 tarihinde 1651 numaralı açıköğretim okulu açılmıştır.

- Türkiye'de Anadolu Üniversitesi açıköğretim Koleji 2001 yılında ilk internet tabanlı ön lisans eğitimini açmıştır (Mutlu ark., 2014).

1.4.1.1 Türkiye'nin E-Öğrenme Alanında Gerçekleştirmesi Gerekenler

10-12 Mayıs 2002 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen Türk Bilişim Kurulu'nun raporuna göre, Türkiye'nin 21. yüzyılda ayakta kalabilmesi için milli eğitim sisteminde köklü bir yeniden yapılanma geçirmesi gerekmektedir. Bu yapılanmanın temelinde bilişim teknolojileri ışığı olmalıdır. Geleceğin bilgi toplumunda bireyler yetiştirmenin

öncelikli hedeflerinin toplumumuzun öğrenme, düşünme, iletişim alışkanlıkları ve uygulamaları olduğunu vurgulamaktadır.

- Türk eğitim sisteminde e-öğrenme uygulamaları dünya eğitim teknolojisinin gelişimine paralel olarak programlanmalı ve ülkemiz eğitim sistemi yeniden düzenlenmelidir. “Eğitim işlerinde öyle bir program izlemek zorundayız ki, o program ulusumuzun bugünkü durumu, toplumsal yaşamın gereksinimleri, çevre koşulları ve çağın gerekleriyle uyumlu olsun” sözünü diyen Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye’de ki çağdaş eğitimin bir yol göstericisi ve başlangıcı olmuştur. Bu gelişmeleri takiben Milli Eğitim eski Bakanı Metin Bostancıoğlu 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında en büyük projelerinin e-öğrenme olduğunu, “Ülkenin kültürde, ekonomide, ticarete ve sanayide gelişmesini sağlayacak en önemli projenin e-öğrenme olduğuna inanıyorum” diyerek belirtmiştir.

- Bu süreçte, yeni eğitim yöntemleri ve mükemmel idari yönetim ile eğitimin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması, kişi ve kurumlar arasındaki farklılıkların giderilmesi öncelikli hedef olarak vurgulanmaktadır.

- Günümüzde bilgisayar teknolojisi ile bilgiye her yerden ulaşılabilir. Zaman, belirli bir yer, zaman veya kuraldan bağımsız olarak tıpkı geçmiş gibidir. Bu sayede bireylerin bilgi edinme yöntemi olarak yeni teknolojileri kullanmaları toplumun tüm katmanlarına yayılmalıdır.

- Gelecek nesiller, bilgiye hızla erişilen ve güncellenen bir dünyada yaşamaya hazırlanmalıdır. Bu sebeple okullarda eğitim modelini bilgi öğretenden bilgiyi kullanmayı ve bilgiye erişimi öğreten modellere geçiş yapılması gereklidir.

- Öğrenci ve öğretmen eğitim ile ilgili herkesin faydalanabileceği, etkileşim halindeki eğitim portalları oluşturularak kullanılması sağlanmalıdır. Bu eğitim portallarının içeriği geniş kapsamlı ve güvenilir olmalıdır. E-öğrenme ile bir yandan öğrencilere eğitim hizmetleri sunabilir, diğer yandan öğretmenlere iş başında eğitim olanakları sağlayabilir (Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı, 2002).

1.4.1.2 Türkiye’de E-Öğrenme Uygulamalarında Yaşanan Sorunlar

E-öğrenme uygulamalarında görülen sorunları arasında önemli sayılanları şunlardır:

- İnternetteki altyapı eksiklikleri,
- Mevzuatın yetersiz olması,
- Bu alan ile ilgili özendirici çalışmaların yapılmaması,

- Bu uygulamalarda Ar-Ge yatırımlarının azlığı,
  - Kamuoyu oluşturulamaması,
  - Karar verici mercilerin e-öğrenme konusunda bilgilendirilmemeleri
- (Çakırcer, M., A., 2002).

1.4.2 Spor Eğitiminde E-Öğrenme Süreci

İnsanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar gelen sporun kabul edilmiş evrensel nitelikte bir tanımı olmamakla beraber, spor olarak kabul edilen aktivitelerin belirli ortak unsurlara sahip olmaktadır. Sporun belirli kuralları içermesi, haz vermesi, rekabet ortamı sağlaması, eğlence ve enerji harcama, yarışma amaçları ile yapılan, belirli prensip ve kurallara dayanan ayrıca düzenli çalışma ve çaba gerektiren fiziksel aktivitelerdir (Zorba, 2006, s. 73-74). İnsanların fiziksel ve ruhsal gelişmesini, dengeli bir şekilde gelişimini sağlayan, bireyin hem kendisine hem de yaşadığı toplum için faydalı bir birey olarak yetişmesini sağlayan bedensel faaliyetlerin bütününe beden eğitimi denmektedir. Beden eğitimi kişiliğin tümünün eğitimi olduğu için beden eğitimi ve spor eğitimi, bireylerin fiziksel, ruhsal ve fikri bütünlüğüne zarar vermeden; sağlıklı, mutlu ve kişilik, karakter ve ahlaki açıdan güçlü değerler kazandıran kültür ve toplum eğitimi şeklinde tanımlanabilmektedir (Alçak, 2006, s.9). Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor eğitiminde temel amaç, beden eğitimi ve sporun gündelik hayatın vazgeçilmez bir ögesi haline dönüştürmektir. Bu açıdan bakıldığında beden eğitimi ve spor eğitiminin bireylerin fiziksel ve motor gelişimleri açısından bireylerin sağlıklarını koruyarak, bireylere rekreasyon alışkanlığı kazandırmaktır (Aybek, 2007, s.3-8).

Tüm dünyayı etkisi altına alan yeni tip koronavirüs (covid-19) salgını spor dünyasını da derinden etkilemeye devam etmektedir. En başta sağlık sektörü olmak üzere, sosyal yaşamın tüm alanlarını, ekonomik yaşamı, bireylerin gündelik pratiklerini köklü bir biçimde etkileyen salgın, sporun tüm alanlarına derinden etkilemiştir.

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Türkiye’de virüsün yayılımının yavaşlatılması ve eğitim-öğretimdeki mağduriyetin azaltılması amacıyla 16 Mart 2020 itibariyle üniversitelerde eğitim ve öğretime üç hafta ara verildiğini açıkladı (YÖK, 2021a). Salgın sürecinin belirsizliği nedeniyle 26 Mart 2020 tarihinde YÖK tarafından 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında yüz yüze ders yapılmayacağı duyuruldu. Böylece Türkiye’de uzaktan eğitim gündeme geldi (YÖK, 2021b).

Bu sebep ile Beden eğitimi ve Spor yüksekokulundaki yüz yüze uygulamalı dersleri online olarak eğitimine devam etmektedir. Öğretmen-öğrenci uzaktan eğitim esnasında aralarında mesafe olsa da örgün eğitime göre uzaktan eğitimin etkisi az olan bir eğitim modeli değildir. Öğrenci uzaktan eğitimin boyutunu kavrayabildikten sonra örgün eğitimden farklı bir faaliyette görebilmektedir.

1.4.3 E-Öğrenmenin Eğitim Sistemimize Getireceği Artılar

Türkiye’de nüfusun genel olarak eğitim eksikliğinin, üniversite-sanayi iş birliğinin yetersiz oluşu ekonomik verimliliği olumsuz yönde etkilemesi, nitelikli işgücünün olmaması gibi sorunlar ülkenin kalkınmasını olumsuz etkilemektedir. Eğitim politikaları yoluyla canlı bir genç nüfusa rehberlik etmek, Türkiye’de rekabeti aktif olarak teşvik edecek ve ülkenin kalkınmasını sağlayacaktır. Yüksek kaliteli bir eğitim sistemi, güçlü bir bilgi toplumunun önemli bir özelliğidir. Bilgi toplumunda bilgiyi etkin kullanan ve üreten ülkeler geride kalacak ve ülke her geçen gün eğitim sistemine büyük yatırımlar yapmaktadır (Çakırer, 2002, s.3-37).

1.5 Pandemi

“Pandemi” kelimesi, Yunancada “herkes” anlamına demos kelimesinden gelmektedir. Genel olarak pandemi bir ülkenin tamamı veya aynı anda bir veya daha fazla kıtada yaygın bulaşıcı hastalık salgınına meydana gelmesidir (Honigsbaum, 2009).

Mevsimsel salgınlar pandemi olarak kabul edilmezken, pandeminin diğer tanımları literatürde “geniş salgın”, “genellikle nüfusun büyük bir bölümünü etkileyen çok geniş bir alanda salgın” ve “bir bölge, ülke, kıta veya küresel olarak yaygın olan veya meydana gelen salgın” şeklinde yer almaktadır (Morens ve ark., 2009).

Pandemi, tüm dünyada etkileri görülen salgınlara verilen isimdir. Pandeminin fiziksel sağlık üzerindeki etkileri vurgulanmasına karşın, psikolojik etkilerinin geri plana atıldığını söyleyebiliriz. Salgın hastalıkların fiziksel etkileri olumsuz ve hayati olsa da salgın hastalıklar sırasında ortaya çıkan psikolojik reaksiyonlar, salgınların fiziksel etkilerinden daha uzun süreli etkiler bırakmaktadır (Taylor, 2019).

Dünya Sağlık Örgütü’ne göre pandemi, dünyada eşzamanlı olarak yaygın bir şekilde çok fazla sayıda insanı tehdit eden bulaşıcı hastalıklara verilen bir isimdir (DSÖ, 2021). Dünya Sağlık Örgütü’ne göre bir hastalığın pandemi olabilmesi için

hastalığın yeni tip bir virüs olması, insanlara kolay ve sürekli bir şekilde bulaşması ve kolayca geçebilmesi gerekmektedir (DSÖ, 2021).

1.5.1 Dünyada ve Türkiye’de Pandemi

Covid-19 pandemisiyle dünyada ve Türkiye’de mevcut eğitimin devamlılığını her koşulda sürdürmek adına hazırlıksız olduğu ve öğrenenlerin; öğretmenlerden, okullarından ve diğer öğrenenlerden fiziksel olarak ayrıldığı görülmüştür (Bozkurt ve Sharma, 2020).

Küresel 2019-2020 koronavirüs (Covid-19) pandemisi eğitim sistemini etkilemiş ve eğitim kurumlarının yüz yüze uygulamaları askıya almasına neden olmuştur (Wikipedia, 2020).

Coronavirüs (Covid-19) pandemisiyle İtalya, İspanya, ABD, Çin, Fransa, Almanya, Türkiye ve Kore başta olmak üzere, birçok ülke salgın sebebiyle yüz yüze eğitim öğretim faaliyetlerine ara vermek zorunda kalmıştır. Küresel olarak açık ve uzaktan eğitim uygulamaları örgün eğitim uygulamalarının hayata geçirilememesi sorununu çözmek için temel bir öğrenme kaynağı haline gelmiştir. Günümüzde küresel ölçekte yüz yüze eğitim uygulamaları sona ermiş, milyonlarca insan uzaktan ve açık eğitim uygulamalarıyla eğitim almaya başlamıştır (Ertuğ, 2020).

Ülkeler ve yerel yönetimler, koronavirüs pandemisinin yayılmasını yavaşlatmak için okulların kapatılması, seyahat yasakları, ev hapsi gibi önlemler almak zorunda kalmıştır. Okulların kapanmasıyla milyonlarca yetişkin, genç ve çocuk okula ve üniversitelere gidememektedir (Giannini & Lewis, 2020).

Her durumda, okulların kapanması, öğrenmenin sürekliliğini sağlamak için öğretmenlere, hükümetlere, öğrencilere, velilere ve bakıcılara benzeri görülmemiş zorluklar getirmektedir (Chang & Satako, 2020). Okulların kapanması ile ülkeler eğitim sisteminin canlılığını korumak için zorla yenilikler yapmaktadır. Dünyanın her yerinde yeni eğitim sistemleri oluşturulmaktadır. Ülkeler sürekli eğitim için çözümler aramaktadır ancak öğrenmenin kalitesi büyük ölçüde dijital erişimin kalitesine bağlıdır (Gilani, 2020).

1.5.2 Pandemi ve E-Öğrenme

Covid-19 pandemisi nedeniyle dünyanın dört bir yanında eğitim kurumları 2019-2020 bahar dönemi için kapatıldı ve çeşitli karantina önlemleri başlatıldı (Daniel,

2020, s.91-96). Dünyanın her yerindeki okullar, öğrencilerin eğitimde geri kalmaması için uzaktan eğitim sürecini başlatmıştır. Bu nedenle uzaktan eğitim deneyimi olan ya da olmayan her öğrenci ve eğitimci birdenbire uzaktan eğitimi ya da dersleri kabul etmek zorunda kalmaktadır. Eğitim kurumları ve eğitimciler, uzaktan eğitim kurslarının nasıl yürütüleceği ve çeşitli çevrimiçi araçların nasıl kullanılacağı konusunda araştırmalar yapmışlardır (Karip, 2020). Bu durumda uzaktan eğitim açısından dünyanın artık eskisi gibi olmayacağı söylenebilir. Birçok eğitmen daha önce uzaktan eğitim araçlarını hiç kullanmamıştır (Kırmızıgül, 2020).

Koronavirüs (Covid-19) pandemisinin dünya genelinde eğitim üzerindeki önemli etkisi ve değişimleri ile birlikte açık ve uzaktan eğitime olan ihtiyaç ve yöntemler ortaya çıkmıştır. Bu pandemi, uzaktan ve açık eğitime daha fazla yatırım yapılması ve öğrenmenin kesintiye uğratılmadan sürdürülmesi gerekliliğinin anlaşılması, geleneksel eğitim yaklaşımlarının yerine alternatif olarak öğrenme yaklaşımlarına (özellikle de uzaktan ve açık eğitim uygulamalarına) önem verilmesinin gerekli olduğunu göstermiştir (Ertuğ, 2020).

1.6 Tutum ve Eğitimdeki Önemi

Tutum kavramı, bireylerin önceden edinmiş oldukları bilgilere dayalı olarak belirli bir nesneye karşı oluşturduğu birtakım davranış biçimleridir (İnceoğlu, 2010). Başka bir deyişle tutum bireylerin etrafında ki tüm varlıklara karşı gösterdikleri davranışların tetikleyicisi ve bireylerin içerisinde buldukları dünyayı nasıl algıladıklarını etrafına sergileme durumudur (Oskamp ve Schult, 2005). Tutum dışarıdan bakıldığında bireyde fark edilemez ancak davranışların tutumu olumlu mu yoksa olumsuz mu etkilediğini işaret etmektedir (Üredi ve Üredi, 2007).

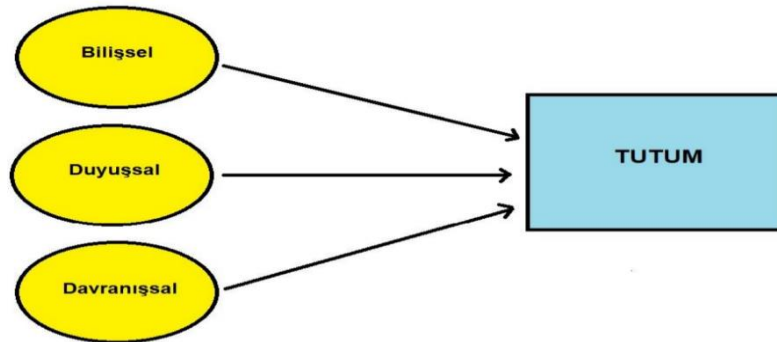
Geleneksel bir şekilde gerçekleşen ve tasarlanan öğretim süreçlerinde öğrencilerin özelliklerinin tespit edilmesi ne kadar önemli ise e-öğrenme ortamlarında gerçekleşen öğretim süreçlerinin etkililiği ve başarısı için de öğrencilerin özelliklerinin göz önünde bulundurulması bir o kadar önemlidir. Daha pratik, kaliteli, etkili ve iyi bir çevrimiçi öğrenme ortamı tasarlamak için öncelikle öğrencilerin ihtiyaçlarını ve özelliklerini kapsamlı bir şekilde analiz etmeli, bu nedenle çevrimiçi öğrenme ortamını sadece teknik açıdan ele alıp teknik açıdan algılamalıdır (Khan ve Joshi, 2006., Haznedar, 2012). Bu, öğrencilerin bir e-öğrenme ortamında bu süreçlere katılma, kullanma ve devam etme isteklerini etkileyecektir (Rosenberg, 2002). Öğrenme sürecini tasarlarken sadece kullanılan yöntem, donanım ve teknoloji değil, aynı

zamanda her öğrenenin duygusal alandaki ilgi, hazırlık, motivasyon, tutum ve beklentiler gibi karakteristik değişkenleri de etkili olacaktır. Öğrenme sürecini gerçekleştirmeye yardımcı olacaktır. Duygusal alan, kişisel olumlu ve olumsuz duyguları içerir; öğrenme sürecinde çok önemli olan tutumları, ilgileri, değerleri, kişiliği, ahlakı, duyguların şekillendirdiği sosyal ve kişisel akıl yürütmeyi içerir (Malmivuori, 2001). Çünkü öğrenciler öğrendiklerinin faydalı olacağını anladıklarında daha başarılı olacaklardır (Bolin, ve ark., 2005).

Çünkü öğrenciler öğrendiklerinin faydalı olacağını anladıklarında daha başarılı olacaklardır. Bu anlamda insanların davranışlarını, algılarını, niyetlerini, tercihlerini ve kararlarını etkilemeye yönelik tutumlarını bir nevi ön izleme olarak aldığımızda, öğrenenin e-öğrenme ortamına yönelik tutumunu belirlemenin ne kadar önemli olduğunu anlamak mümkündür. Bu nedenle, bir kişinin uyaranlara, olaylara veya nesnelere karşı tutumunu anlamak, kişinin uyaranlara tepkisinin ne olduğunu anlamaya yardımcı olacaktır (Ülgen, 1995, s. 12., Üstüner, 2006, s. 112). Başka bir deyişle, bir kişinin e-öğrenmeye yönelik önceki olumlu veya olumsuz tutumu, kişinin süreçteki durumunu etkileyecektir.

1.6.1 Tutumun Temel Öğeleri

Tutum, üç bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler, duygusal, davranışsal ve bilişsel olarak ifade edilebilir. Kişi, belli bir nesne ile ilişkili duygu, algı değer ve inanç yargıları doğrultusunda değerlendirir. Kişi nesneye, belirli bir düzeyde tepki oluşturmaktadır. Ayrıca, tepki gelecek için bir karar alma özelliği de taşır. Bu durum ise, kişinin uzaklaşma ve yakınlaşma davranışlarını etkilemektedir.

Resim 4: Tutumun Bileşenleri (Ülgen, 1997).

1.6.1.1 Bilişsel Öğe

Tutumun bilişsel ögesi, gerçeklere dayalı ve tutum nesneleriyle ilişkili, bilgi ve inançlardan meydana gelir. Tutum ögesiyle ilgili bilgi, kişinin bu konuyla yaşamışlığıyla oluşur (Tavşancıl, 2002).

Bilişsel öge belirli bir nesneyle ilgili bilinen inançları ve düşünceleri içermektedir (Tavşancıl, 2002). Bireyin tutum için sahip olduğu olgu, inanç ve bilgileri içeren fikirlerinden oluşmuştur (Taylor ve ark., 2003). Bilişsel öge, tutum nesnesiyle ilgili inançlardan ortaya çıkar. Bu da genel tutum ile ilişkili düşünceler veya bilişlerdir (Özkan, 2011). Bir nesne hakkında olumlu veya olumsuz düşüncelere sahip olunabilir (Sakallı, 2013).

1.6.1.2 Duygusal (Duyuşsal) Öğe

Duyuşsal öge, tutumun kişiden kişiye farklılık gösteren ve doğrularla açıklanamayan, sevmeye ve sevmeme yönünü meydana getirir (Baysal ve ark., 1996). Duygusal öğeler, pozitif ya da negatif etkiler içerir (Tavşancıl, 2010).

Tutumların diğer özelliklerinden biri, değer ve inançlardan ayıran duygusal bileşenlerinin bulunuyor olmasıdır (Tavşancıl, 2010). Duygusal öge, kişinin tutuma ilişkin obje ya da olaylara karşı heyecanını içerir (Tavşancıl, 2010).

1.6.1.3 Davranışsal Öğe

Davranışsal öge, bir nesneyle ilgili davranış yönelimini içermektedir. Davranış eğilimleri, söz veya daha farklı hareketlerden görülebilir. Bu davranışlar, kişinin değerleri, alışkanlıkları ve tutum nesnesiyle doğrudan ilgili olmayan tutumlarının da etkisi altında bulunmaktadır. Davranışsal öge ile ilgili öncelikle normatif ve duygusal davranışları birbirinden ayırmak gerekmektedir. Duygusal davranışlar, tutum nesnesinin beğenilen veya beğenilmeyen durumları ile bağdaştırılması sonucu oluşur. Normatif davranış ise olması gereken davranışların neler olduğu konusunda ilgili inanışlardır (Tavşancıl, 2010).

1.6.2 Spor Eğitiminde Tutum

İnsanlar sosyal yaşamın getirdiği belirli birtakım toplumsal kurallar çerçevesi kapsamında tutum ve davranışlarını geliştirmesi belenmektedir. Bu sebepten dolayı bireylerin topluma uyum sağlaması için çevresi ile ilişki içinde olmasıyla birlikte sosyalleşme süreci de hızlanmaktadır. Bu noktada spor önemli parametrelerden bir

tanisi olup kişilerin olumlu tutumlar ve kararlar geliştirmesi aynı zamanda eylemsel açıdan da bakış açılarını ona göre şekillendirmesinde olumlu etkileri olmaktadır (Kuçuradi, 1971).

Kişilerin spora yönelik göstermiş oldukları birtakım tutum ve eğilimler, eğitim geçmişi, sahip olunan yaşam tarzı, yaşam perspektifi ve sosyal çevresi gibi faktörler neticesinde şekillenebilir. Sporun fiziksel, sosyal kültürel, bilişsel ve zihinsel faydalarının doğru bir biçimde algılanması toplum içerisinde bulunan bireylerin olumlu tutumlar geliştirmesi neticesinde katkı sağlayacaktır. Spor sadece bireylere fayda sağlamamakta ayrıca yaşam seviyesi yüksek gelişmiş ülkelerde görülme sıklığı oranınca önemli fırsatlar sunarak bulunduğu coğrafi konuma; ekonomik, kültürel ve sosyal yönden katkılar sağlamaktadır (Nicholson ve ark., 2010).

Sporun sosyalleştirici ve birleştirici unsuru ile toplumda spor algısı ve buna karşı geliştirilen tutum doğru orantılı olarak artmaktadır. Toplumda sporun yaygınlaştırılması ve genelleştirilmesi sporu fertler arasında ve nesillere kültürel bir unsur olarak aktarmakla düzenli spor alışkanlığı edinmek ile yakından ilgilidir. Spor aktivitelerine katılım sağlamak genç neslin sağlıklı gelişimine olumlu katkılar sağlamanın dışında duygusal ve sosyal gelişimine de olumlu etkiler sağlamaktadır (Marquis & Baker, 2015).

Amerikan Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Birliği'ne (NASPE) göre spor eğitimi disiplininin öncelikli hedefi bireylere yaşam boyu devamını sağlayabilecek bir fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırmak ve pozitif tutumlar geliştirmesine katkıda bulunmaktır. Bu sebeple tutumun, davranış ve motivasyon üçgenini etkileyen en önemli unsurlardan biri olduğu, sporunda bunu ivme kazandıran ve tetikleyen en önemli unsurlardan olduğu söylenebilmektedir (Magill, 1977).

İKİNCİ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmamızda nicel araştırma modellerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmada vaka ve durumlar farklı kişilerin, üzerinde görüş birliğine vararak anlaşabilecekleri biçimde, duyulara açık duruma getirilerek ölçülür Cohen vd. (2007) ve sayısal verilerle açıklanabilmektedir (Creswell, 2013). Tarama yöntemi, var olan durumu hiçbir değişikliğe uğratmaksızın tasvir etmeyi amaçlayan bir model olarak tanımlanır (Karasar, 1999).

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, İstanbul Gelişim Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemine ise Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören gönüllülük esası ile seçilmiş 302 kadın ve 411 erkek olarak toplam 713 öğrenciden oluşturmaktadır.

Tablo 2.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		Frekans	Yüzde
Yaş	18-20	110	15,4
	21-23	214	30,0
	24-26	191	26,8
	27-29	86	12,1
	30 ve üzeri	112	15,7
	Toplam	713	100,0
Cinsiyet	Erkek	411	57,6
	Kadın	302	42,4
	Toplam	713	100,0
Gelir Düzeyi	Kötü	70	9,8
	Orta	468	65,6
	İyi	163	22,9
	Çok İyi	12	1,7
	Toplam	713	100,0
Bölüm	Antrenörlük Eğitimi	273	38,3
	Spor Yöneticiliği	174	24,4
	Rekreasyon	59	8,3
	Egzersiz ve Spor Bilimleri	149	20,9
	Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri	58	8,1
	Toplam	713	100,0
Sınıf	1.Sınıf	134	18,8
	2.Sınıf	81	11,4
	3.Sınıf	70	9,8
	4.Sınıf	428	60,0
	Toplam	713	100,0
Bilgisayara Sahip misiniz?	Evet	507	71,1
	Hayır	206	28,9
	Toplam	713	100,0

Tablo 2.1 incelendiğinde, çalışmaya katılan gönüllülerin %15,4'ünün 18-20 yaş, %30'unun 21-23 yaş, %26,8'inin 24-26 yaş, %12,1'inin 27-29 yaş, %15,7'sinin 30 ve üzeri yaş aralığında olduğu, %57,6'sının erkek, %42,4'ünün kadın olduğu, %9,8'inin kötü, %65,6'sının orta, %22,9'unun iyi, %1,7'sinin çok iyi gelir seviyesinde olduğu, %38,3'ünün antrenörlük eğitimi bölümü, %24,4'ünün spor yöneticiliği bölümü, %8,3'ünün rekreasyon eğitimi bölümü, %20,9'unun egzersiz ve spor bilimleri bölümü ve %8,1'inin engellilerde egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencisi olduğu, %18,8'inin 1. sınıf, %11,4'ünün 2. sınıf, %9,8'inin 3. sınıf, %60'ünün ise 4. Sınıf

öğrencisi olduğu, %71,1'inin bilgisayara sahip olduğu, %28,9'unun ise bilgisayara sahip olmadığı görülmektedir.

Tablo 2.1'in Devamı

	Frekans	Yüzde	
Evinizde İnternet Erişimine Sahip misiniz?	Evet	618	86,7
	Hayır	95	13,3
	Toplam	713	100,0
Bilgisayar Kullanım Düzeyiniz	Başlangıç	67	9,4
	Orta	271	38,0
	İyi	266	37,3
	Çok İyi	109	15,3
	Toplam	713	100,0
Kullanım Süresi	0-1 Saat	76	10,7
	2-3 Saat	230	32,3
	4-5 Saat	245	34,4
	6-7 Saat	119	16,7
	8 Saat ve üzeri	43	6,0
	Toplam	713	100,0
İnterneti daha çok hangi amaçla kullanıyorsunuz?	İletişim kurma	150	21,0
	Sosyalleşme	86	12,1
	Eğlence, oyun	74	10,4
	Araştırma, Bilgilenme	337	47,3
	Alışveriş	8	1,1
	Diğer	58	8,1
	Toplam	713	100,0
Hangi yöntemle daha iyi öğrendiğinizi düşünüyorsunuz?	Birebir	196	27,5
	Yaparak yaşayarak	436	61,2
	Uzaktan eğitim	81	11,4
	Toplam	713	100,0

Tablo 2.1 in devamı incelendiğinde, çalışmaya katılan gönüllülerin %86,7'sinin internet erişimine sahip olduğu, %13,3'ünün internet erişimine sahip olmadığı, %9,4'ünün başlangıç, %38'inin orta, %37,3'ünün iyi ve %15,3'ünün ise çok iyi seviyede bilgisayar kullanmakta olduğu, %10,7'sinin 0-1 saat, %32,3'ünün 2-3 saat, %34,4'ünün 4-5 saat, %16,7'sinin 6-7 saat ve %6'sının ise günde 8 saat ve üzeri bilgisayar kullanmakta olduğu, %21'inin iletişim kurma yöntemi ile %12,1'inin, sosyalleşme yöntemi ile %10,4'ünün eğlence-oyun yöntemi ile %47,3'ünün araştırma-bilgilenme yöntemi ile %1,1'inin alışveriş yöntemi ile %8,1'inin ise diğer amaçlarla interneti kullanmakta olduğu, en iyi öğrenme yöntemi olarak katılımcıların %27,5'inin

birebir, %61,2'sinin %61,2'sinin yaparak yaşayarak ve %11,4'ünün sanal ortam olduğunu ifade etmiştir.

2.3 Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, kişisel bilgi formu ve e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların kişisel bilgi formu ve e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeği elektronik ortama aktarılarak katılımcıların soruları cevaplaması sağlanmıştır.

2.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Konu ile ilgili alan yazın incelenerek araştırmacı tarafından geliştirilmiş kişisel bilgi formunda 11 sorudan oluşan, demografik (cinsiyet, yaş, maddi durum, bölüm, sınıf, bilgisayara sahip olma, internet erişimine sahip olma, bilgisayar ve internet kullanma durumu, günlük ortalama kaç saat internet ve bilgisayar kullanma durumu, interneti hangi amaçla kullanma durumu, hangi yöntemle daha iyi öğrenme durumu) gibi özellikleri sorgulayan sorular bulunmaktadır.

2.3.2 E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmamızda kullanılan ölçek, Wilkinson, Roberts ve While (2010) tarafından geliştirilen bilgi iletişim teknolojileri becerileri deneyimi ve e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeğinin, Türkiye'ye uyarlaması ve geliştirilmesi Haznedar ve Baran, (2012) tarafından yapılmıştır. Ölçek, ("Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Hiç Katılmıyorum") beşli likert tipinde ve 20 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. (E-öğrenmeye Yatkınlık (EÖY) ve E-öğrenmeden Kaçınma (ÖYK) alt boyutlarıdır. Ölçeğin Türkiye'ye uyarlaması aşamasında yapılan analizlerde ölçeğin güvenilirlik tahmini için Cronbach Alfa katsayısı değerini EÖY alt boyutu için 0.93 ve EÖK alt boyutu için 0.84 olarak belirlemiştir. EÖYT ölçeğinin toplam (20 madde için) Cronbach Alfa katsayı değeri ise 0.93 olarak bulunmuştur.

Tablo 2.2. E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Madde	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Kaldırıldığında Cronbach Alpha Katsayısı
Madde 1	,336	,673
Madde 2	,295	,678
Madde 3	,046	,705
Madde 4	,128	,694
Madde 5	,412	,667
Madde 6	,422	,665
Madde 7	,287	,680
Madde 8	,117	,694
Madde 9	,320	,676
Madde 10	,063	,700
Madde 11	,075	,698
Madde 12	,434	,663
Madde 13	,137	,693
Madde 14	,125	,693
Madde 15	,434	,662
Madde 16	,419	,664
Madde 17	,378	,668
Madde 18	,312	,677
Madde 19	,142	,693
Madde 20	,337	,675
20 Madde Toplam	Cronbach Alpha Katsayısı	,727

Tablo 2.2 incelendiğinde, E-Öğrenmeye Yönelik tutum ölçeğinden elde edilen Cronbach's Alpha değeri ölçeğin genelini yeterli sayılabilecek kadar güvenilir olduğunu göstermektedir. Katılımcıların ilgili ölçeğe kendileri tarafından sağlanan veriler kabul edilebilir düzeyde bir uyum göstermektedir.

Tablo 2.3. E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçek Puanlarının Çarpıklık-Basıklık Ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları

Boyutlar	N	Çarpıklık	Basıklık	p
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	713	,132	-,688	,000
E-öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	713	-,101	-,290	,000
Tüm Ölçek (EÖYT)	713	,139	,593	,000

Tablo 2.3'teki çarpıklık-basıklık ve Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları incelendiğinde e-Öğrenmeye Yönelik Tutum ölçeği ve alt boyutlarından alınan puanların normalliğinden sapma olduğu görülmektedir. Normal dağılım eğrisini

kontrol ederken normallikten sapma olup olmadığını belirleyiniz. Ölçek puanlarının normallikten saptığı, katsayının ± 1 ile ± 1.5 arasında olmadığı ve verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir.

2.4 Verilerin Toplanması

Pandemi nedeniyle online anket uygulaması seçilmiş ve araç olarak "Google Forms" anket sitesi kullanılmıştır. İnternet üzerinden yapılan anketler, anketlerin e-posta ile gönderilmesi ve aynı şekilde cevap istenmesi şeklinde olabileceği gibi, anketin bulunduğu internet adresine bir link yayınlanması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Çevrimiçi anketi tamamlandıktan sonra, yanıt olarak otomatik olarak "gönder" komutuyla gerçekleştirilmiştir.

2.5 Verilerin Analizi

Kişisel bilgi tablosundan ve e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeğinden elde edilen veriler, IBM SPSS 25.0 yazılım paket programına girilir ve program üzerinden analiz edilmiştir. Grup büyüklüğünün 50'den büyük olduğu durumlarda normal dağılım eğrisi, çarpıklık-basıklık değeri, histogramdaki normal dağılım eğrisi ve Kolmogorov-Smirnov test değeri kontrol edilmiştir. Verilerin güvenilirlik düzeyini belirlemek için güvenilirlik analizi yapıp ve "Chronbach Alfa Katsayısı" elde edilmiştir. Veriler normal bir dağılım göstermemektedir. Mann Whitney U ve Kruskal Wallis-H analizi, istatistiksel bir süreç olarak araştırma amaçlı oluşturulan hipotezleri test etmek için kullanılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

3.1. Araştırma Bulguları

Tablo 3.1. Katılımcıların E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeğine Verdiği Cevapların Betimsel Analizi

Alt Boyutlar	N	Min	Max	Mean±Ss
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	713	9,00	45,00	25,83±8,86
E-öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	713	10,00	50,00	31,40±9,04
Tüm Ölçek (EÖYT)	713	25,00	100,00	59,79±6,76

Tablo 3.1 incelendiğinde, katılımcıların e öğrenmeye yönelik tutum ölçeği, e- öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutu ortalaması 25,83±8,86, e-öğrenmeden kaçınma (ÖYK) boyutu ortalaması 31,40±9,04, genel skor ortalaması 59,79±6,76 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3.2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	Erkek	411	368,83	151587,50	57200,50	,014*
	Kadın	302	340,91	102953,50		
E-Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	Erkek	411	345,39	141954,50	57288,50	,079
	Kadın	302	372,80	112586,50		
Tüm Ölçek (EÖYT)	Erkek	411	352,57	146550,00	61884,00	,148
	Kadın	302	357,59	107991,00		

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.2’de katılımcıların cinsiyetlerine göre e-öğrenmeye yönelik tutum ölçeği, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Sıra ortalamalarına bakıldığında ölçeğin genel skorunda kadınların, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda erkeklerin ve e- öğrenmeden kaçınma boyutunda ise kadınların daha iyi olduğu görülmektedir.

Tablo 3.3. Katılımcıların Yaşlarına Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi

	Yaş	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	18-20 ¹	110	349,13	4	7,982	,002*	2-3
	21-23 ²	214	339,36				
	24-26 ³	191	353,70				
	27-29 ⁴	86	392,06				
	30 ve üzeri ⁵	112	375,23				
E-Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	18-20 ¹	110	354,85		5,141	,273	-
	21-23 ²	214	381,07				
	24-26 ³	191	353,38				
	27-29 ⁴	86	337,99				
	30 ve üzeri ⁵	112	333,90				
Tüm Ölçek (EÖYT)	18-20 ¹	110	335,07		2,765	,598	-
	21-23 ²	214	355,77				
	24-26 ³	191	365,33				
	27-29 ⁴	86	379,56				
	30 ve üzeri ⁵	112	349,36				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.3’de katılımcıların yaşlarına göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e- öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Ortaya çıkan bu durumun 21-23 ile 24-26 yaş arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Yaş değişkenine göre e-öğrenmeden kaçınma ve ölçek genel skorunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05).

Tablo 3.4. Katılımcıların Ailelerinin Gelir Düzeyine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi

	Gelir Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	Kötü ¹	70	308,89	3	9,599	,022*	1-3
	Orta ²	468	350,79				
	İyi ³	163	391,94				
	Çok İyi ⁴	12	405,08				
E-Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	Kötü ¹	70	370,14	3	2,925	,403	-
	Orta ²	468	361,96				
	İyi ³	163	334,37				
	Çok İyi ⁴	12	394,46				
Tüm Ölçek (EÖYT)	Kötü ¹	70	350,94	3	2,728	,436	-
	Orta ²	468	350,69				
	İyi ³	163	372,82				
	Çok İyi ⁴	12	423,58				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.4’de katılımcıların ailelerinin gelir düzeylerine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Ortaya çıkan bu durumun gelir düzeyi kötü ile iyi arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. E-öğrenmeden kaçınma ve ölçek genel skorunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05).

Tablo 3.5. Katılımcıların Bölümlerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi

	Bölüm	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	Antrenörlük Eğitimi ¹	273	346,77		1,927	,749	-
	Spor Yöneticiliği ²	174	358,80				
	Rekreasyon ³	59	361,06				
	Egzersiz ve Spor Bilimleri ⁴	149	360,66				
	Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri ⁵	58	386,23				
E- Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	Antrenörlük Eğitimi ¹	273	372,62		4	4,395	,355
	Spor Yöneticiliği ²	174	358,05				
	Rekreasyon ³	59	343,97				
	Egzersiz ve Spor Bilimleri ⁴	149	348,32				
	Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri ⁵	58	315,87				
Tüm Ölçek (EÖYT)	Antrenörlük Eğitimi ¹	273	357,10		6,232	,098	-
	Spor Yöneticiliği ²	174	362,41				
	Rekreasyon ³	59	349,46				
	Egzersiz ve Spor Bilimleri ⁴	149	354,41				
	Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri ⁵	58	354,63				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.5’de katılımcıların bölümlerine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, ölçek genel skorunda ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05). Sıra ortalamalarına bakıldığında ölçek genel skorunun spor yöneticiliği bölümünde en iyi düzeyde, rekreasyon bölümünde ise en düşük seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 3.6. Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

	Sınıf	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
E- Öğrenmeye Yatkinlik (EÖY)	1.Sınıf ¹	134	380,51	3	8,297	,040*	1-2
	2.Sınıf ²	81	299,43				
	3.Sınıf ³	70	352,69				
	4.Sınıf ⁴	428	361,24				
E-Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	1.Sınıf ¹	134	328,15	3	8,328	,038*	1-2
	2.Sınıf ²	81	396,06				
	3.Sınıf ³	70	320,54				
	4.Sınıf ⁴	428	364,60				
Tüm Ölçek (EÖYT)	1.Sınıf ¹	134	337,84		6,902	,075	-
	2.Sınıf ²	81	329,23				
	3.Sınıf ³	70	326,22				
	4.Sınıf ⁴	428	373,29				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.6’da katılımcıların sınıflarına göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkinlik (EÖY) ve e-öğrenmeden kaçınma (ÖYK) boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Bu durumun 1.sınıf ile 2.sınıf arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Ölçek genel skorunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05).

Tablo 3.7. Katılımcıların Kişisel Bilgisayara Sahip Olma Durumlarına Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi

	Kişisel Bilgisayar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
E- Öğrenmeye Yatkinlik (EÖY)	Evet	507	372,89	189056,00	44164,00	,001*
	Hayır	206	317,89	65485,00		
E-Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	Evet	507	349,83	177361,50	48583,50	,144
	Hayır	206	374,66	77179,50		
Tüm Ölçek (EÖYT)	Evet	507	369,73	187454,00	45766,00	,009*
	Hayır	206	325,67	67087,00		

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.7’de katılımcıların bilgisayara sahip olma durumuna göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkinlik (EÖY) boyutunda ve ölçek genel skorunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında her iki boyutta da bilgisayara sahip olanların daha

iyi düzeyde olduğu görülmektedir. E-öğrenmeden kaçınma (ÖYK) boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 3.8. Katılımcıların İnternet Erişimine (Ev) Sahip Olma Durumlarına Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Düzeylerinin Değerlendirilmesi

	İnternet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	Evet	618	367,11	226877,00	23104,00	,001*
	Hayır	95	291,20	27664,00		
E-Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	Evet	618	354,38	219005,50	27734,50	,386
	Hayır	95	374,06	35535,50		
Tüm Ölçek (EÖYT)	Evet	618	364,08	225000,50	24980,50	,019*
	Hayır	95	310,95	29540,50		

* $P<0,05$; ** $P<0,01$

Tablo 3.8’de katılımcıların internet erişimine sahip olma değişkenine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda ve ölçek genel skorunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında her iki boyutta da internete sahip olanların daha iyi olduğu görülmektedir. E-öğrenmeden kaçınma (ÖYK) boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 3.9. Katılımcıların Bilgisayar ve İnternet Kullanma Düzeylerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

	Bilgisayar Kullanma Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	Başlangıç ¹	67	251,08	3	24,436	,000**	1-2
	Orta ²	271	349,20				1-3
	İyi ³	266	374,85				1-4
	Çok İyi ⁴	109	397,93				
E-Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	Başlangıç ¹	67	411,68	3	7,735	,049*	1-2
	Orta ²	271	362,58				1-3
	İyi ³	266	350,41				1-4
	Çok İyi ⁴	109	325,61				
Tüm Ölçek (EÖYT)	Başlangıç ¹	67	283,45	3	9,563	,023*	1-2
	Orta ²	271	361,87				1-3
	İyi ³	266	366,04				1-4
	Çok İyi ⁴	109	368,04				

* $P<0,05$; ** $P<0,01$

Tablo 3.9’da katılımcıların bilgisayar ve internet kullanma düzeyleri değişkenine göre e öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e- öğrenmeye

yatkınlık (EÖY), e-öğrenmeden kaçınma (ÖYK) boyutlarında ve ölçek genel skorunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu durumun başlangıç ile orta, başlangıç ile iyi ve başlangıç ile çok iyi sevide bilgisayar kullananlar arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 3.10. Katılımcıların Günlük (İnternet, Bilgisayar) Kullanım Sürelerine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

	Kullanım Süresi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
E- Öğrenmeye Yatkınlık (EÖY)	0-1 saat ¹	76	308,89	4	12,341	,015*	1-5
	2-3 saat ²	230	369,72				
	4-5 saat ³	245	348,25				
	6-7 saat ⁴	119	351,61				
	8 saat ve üzeri ⁵	43	438,78				
E- Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	0-1 saat ¹	76	383,19	4	4,904	,297	-
	2-3 saat ²	230	336,44				
	4-5 saat ³	245	363,71				
	6-7 saat ⁴	119	373,20				
	8 saat ve üzeri ⁵	43	337,63				
Tüm Ölçek (EÖYT)	0-1 saat ¹	76	339,72	4	11,515	021*	1-5 2-5
	2-3 saat ²	230	341,46				
	4-5 saat ³	245	355,21				
	6-7 saat ⁴	119	367,12				
	8 saat ve üzeri ⁵	43	452,86				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.10'da katılımcıların kullanım sürelerine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda ve ölçek genel skorunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu durumun e-öğrenmeye yatkınlık boyutunda 0-1 saat ile 8 saat ve üzeri, ölçek genel skorunda 0-1 saat ile 8 saat ve üzeri ve 2-3 saat ile 8 saat ve üzeri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. E-öğrenmeden kaçınma boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 3.11. Katılımcıların (İnternet, Bilgisayar) Kullanım Amaçlarına Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

	Kullanım Amacı	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
E- Öğrenmeye Yatkinlık (EÖY)	İletişim kurma ¹	150	349,68	5	4,701	,189	-
	Sosyalleşme ²	86	339,91				
	Eğlence, oyun ³	74	348,11				
	Araştırma, Bilgilenme ⁴	337	365,58				
	Alışveriş ⁵	8	335,19				
	Diğer ⁶	58	365,75				
E-Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	İletişim kurma ¹	150	345,31	5	3,895	,316	-
	Sosyalleşme ²	86	375,30				
	Eğlence, oyun ³	74	354,07				
	Araştırma, Bilgilenme ⁴	337	359,50				
	Alışveriş ⁵	8	264,06				
	Diğer ⁶	58	362,10				
Tüm Ölçek (EÖYT)	İletişim kurma ¹	150	335,97	5	6,742	,241	-
	Sosyalleşme ²	86	353,78				
	Eğlence, oyun ³	74	364,94				
	Araştırma, Bilgilenme ⁴	337	366,89				
	Alışveriş ⁵	8	210,44				
	Diğer ⁶	58	368,80				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.11’de katılımcıların (internet, bilgisayar) kullanım amaçlarına göre e-öğrenmeye yönelik tutumları incelendiğinde, e-öğrenmeye yönelik tutum genel skorunda ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir (p>0,05).

Tablo 3.12. Katılımcıların Daha İyi Hangi Öğrenme Yöntemi Değişkenine Göre E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

	Öğrenme Yöntemi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
E- Öğrenmeye Yatkinlik (EÖY)	Birebir (yüz yüze) ¹	196	311,72				
	Yaparak yaşayarak (uygulama) ²	436	333,90		119,556	,000**	1-2 1-3
	Uzaktan Eğitim ³	81	590,90				
E- Öğrenmeden Kaçınma (ÖYK)	Birebir (yüz yüze) ¹	196	398,69				
	Yaparak yaşayarak (uygulama) ²	436	373,29	2	78,730	,000**	1-2 1-3
	Uzaktan Eğitim ³	81	168,46				
Tüm Ölçek (EÖYT)	Birebir (yüz yüze) ¹	196	349,42				
	Yaparak yaşayarak (uygulama) ²	436	345,73		13,542	,001*	1-2 1-3
	Uzaktan Eğitim ³	81	435,99				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.12’de katılımcıların öğrenme yöntemi değişkenine göre ölçek genel skorunda ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Bu durumun birebir (yüz yüze) ile yaparak yaşayarak (uygulama), birebir (yüz yüze) ile uzaktan eğitim arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

Covid-19 Pandemi Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının İncelendiği çalışmada elde edilen bulgular bu bölümde literatür çalışmalarının sonuçları ile ilişkilendirilerek sunulmuştur.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri, e-öğrenmeye yatkınlık alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sıra ortalamalarına bakıldığında ise ölçeğin genel skorunda kadınların, e-öğrenmeye yatkınlık boyutunda erkeklerin, e-öğrenmeden kaçınma boyutunda ise kadınların tutum düzeylerinin daha iyi olduğu görülmektedir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, Aras (2019) yılında spor eğitimi alan üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada, cinsiyet değişkenine göre erkek öğrenciler ve kadın öğrencilerin sonuçlarına bakıldığında, istatistikler arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Erkek öğrencilerin alt boyut puanları ve kadın öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Tekinarslan (2008) eğitimciler için temel teknoloji yeterlilikleri ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında, erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre internet tabanlı öğrenmeye yönelik daha olumlu sonuç gösterdiklerini belirtmiştir. Örneğin, temel teknoloji yeterlilikleri ve cinsiyet hususunda erkek öğrenciler lehine elde edilen bulgular daha öncesinde de yapılan benzer şekildeki çalışmalar araştırma bulgularını (Işıksal ve Aşkar, 2003; Orhan ve Akkoyunlu, 2003; Murphy, Coover ve Owen; 1989; Torkzadeh ve Koufteros, 1994) destekler niteliktedir.

Bu çalışmaların aksine çalışmalar olduğu da görülmektedir. Demir (2013) yaptığı çalışma da öğretmen adaylarının, e-öğrenme araçlarını kabul düzeylerinde cinsiyetin anlamlı bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymaktadır. Yani, e-öğrenme araçlarının kullanımında erkeklerin ve kadınların benzer seviyede kullanım gösterebilecekleri söylenebilir. Bu sonuç, Kışla (2005) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Sonuçlara bakıldığında cinsiyetlere göre e-öğrenmeye yönelik tutumda anlamlı farklılığın nedeni kadınların e-öğrenmeyi kullanırken daha tedbirli davrandığı erkeklerin ise daha serbest olduğu

düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde araştırma bulgularımızla aynı doğrultuda olan veya benzerlik göstermeyen çalışmaların olduğu görülmektedir.

Katılımcıların yaşlarına göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e- öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, İşbulan (2008) üniversite öğrencilerine yapmış olduğu çalışmada yaş değişkeninde anlamlı olarak farklılık bulunmuştur. Yıldız (2016) Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğrencilere yapmış olduğu çalışmada uzaktan eğitime karşı tutumlarının yaşlarına göre anlamlı fark bulmuştur. Literatür incelendiğinde araştırma bulgularımızla benzerlik göstermeyen çalışmaların olduğu görülmektedir. Kılınç (2015) yaptığı e-öğrenmenin etkililiğini ölçmeye yönelik çalışmasında da ön test ve son testte istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Aras (2019) yılında spor eğitimi alan üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada, yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan testte istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buradaki farkın yaş ilerledikçe e-öğrenmeye olan merakın artmasıyla beraber e-öğrenmeye yatkınlığın arttığı düşünülmektedir.

Katılımcıların ailelerinin gelir düzeylerine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e- öğrenmeye yatkınlık alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Atasoy ve ark. (2020) çalışmada sadece ‘uzaktan eğitimin kendilerini motive ettiği’ alt boyutu ile aile gelir durumu arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Genel toplam skorda ise anlamlı farklılık bulunamamıştır. Düşük gelir grubuna dâhil ailelerden gelen katılımcıların e-öğrenme etkinliklerine ilişkin tutumlarına görece daha yüksek gelirli aileden gelen katılımcılara göre daha düşük bulunmuştur. Muilenburg ve Berge (2005) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin çevirim-içi eğitim platformlarına katılabilmek için internet bağlantılarına ve e-öğrenme de kullanacak cihazlara sahip olmamaları ya da akranlarına göre daha ileri yaşlarda bu cihazlara ulaşabilmelerinin de e-öğrenmeye yönelik tutum ve başarılarını etkileyebildiğini ifade etmiştir. Buradaki farkın aile gelir durumu yükseldikçe e-öğrenme yönelik tutumlarının yükselmesi e-öğrenme sistemlerinin gerektirdiği cihazlara ve internet kullanım maliyetlerine ulaşmadaki kolaylıklardan kaynaklandığı düşünülebilir.

Katılımcıların bölümlerine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, ölçek genel skorunda ve alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı

bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, Aras (2019) yılında spor eğitimi alan üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada, eğitim aldıkları bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Demir (2013)'in e-öğrenme araçlarının kabul düzeylerini incelediği çalışmasında, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının e-öğrenme araçlarıyla ilgili algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, kullanımına yönelik tutum, kullanımına yönelik niyetlerinde öğrenim gördükleri bölüm değişkeni bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Özgür (2013)'ün eğitim fakültesinde yürüttüğü araştırmasında öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ile medya teknolojiye yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak bir farklılık tespit etmiş ve tespit edilen bu farkın yabancı diller eğitimi ile bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler lehine olduğunu belirtmiştir. Benzer biçimde Abdullah ve ark. (2015) yaptıkları çalışmada Sanat ve Fen bilgisi öğrencilerinin teknolojiye yönelik tutumlarının istatistiksel olarak farklılaştığını ve bu farkın fen bilgisi öğrencilerinin lehine olduğunu ortaya koymuşlardır. Buradaki farkın sıra ortalamaları dikkate alındığında ölçek genel skorunun spor yöneticiliği bölümünde en iyi düzeyde, rekreasyon bölümünde ise en düşük seviyede olduğu görülmektedir.

Katılımcıların sınıflarına göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) ve e-öğrenmeden kaçınma (ÖYK) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu çalışmayı destekleyen Haznedar (2012) üniversite öğrencilerine yapmış olduğu çalışmasında anlamlı bir fark bulmuştur. Ağa, İnceç & Şahingöz (2014) ün 58 meslek lisesi öğrencileriyle yaptığı çalışmada anlamlı bir fark bulmamıştır. Buradaki farkın beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin 1.sınıf ile 2.sınıf arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Sınıf düzeyleri yükseldikçe e-öğrenmeye yönelik yatkınlığın arttığı düşünülmektedir.

Katılımcıların bilgisayara sahip olma durumuna göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda ve ölçek genel skorunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Alan yazın taramalarında çalışma bulgularımızı destekleyen benzer çalışma bulgularına rastlamak mümkündür. Ramazan ve arkadaşları (2019), üniversite öğrencilerine yapmış olduğu çalışmada kişisel bilgisayara sahip olma durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit

etmiştir. (Uyar ve ark, 2020) yapmış olduğu çalışmada meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgisayara sahip olma durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Bulgumuzdan farklı olarak Bahadır, (2020) meslek yüksekokulu öğrencilerine yapmış olduğu çalışmasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Buradaki farkın bilgisayara sahip olan öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumlarının daha iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların internet erişimine sahip olma değişkenine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda ve ölçek genel skorunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Alan yazın taramalarında çalışma bulgularımızı destekleyen benzer çalışma bulgularına rastlamak mümkündür. (Uyar ve ark, 2020), (Kabataş, S. 2019)' ın yapmış olduğu çalışmada bilgisayara sahip olma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buradaki farkın internet erişimine sahip olanların e-öğrenmede daha aktif kullanıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların bilgisayar ve internet kullanma düzeyleri değişkenine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY), e-öğrenmeden kaçınma(ÖYK) boyutlarında ve ölçek genel skorunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Çetin (2018) denizcilik lisesi öğrencilerinin Bilgisayar kullanma deneyimine göre, denizcilik lisesi öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Ayrıca internet kullanma sıklığına göre de anlamlı bir şekilde değiştiği görülmüştür. Bu araştırmayı destekleyen başka bir çalışmada Haznedar (2012) bilgisayar kullanma deneyimi anlamsız, internet kullanma sıklığına göre de anlamlı çıkmıştır. Buradaki farkın e-öğrenmenin internet tabanlı olması ve internet teknolojilerini kullanmasından dolayı çıkmıştır.

Katılımcıların internet, bilgisayar kullanım sürelerine göre e-öğrenmeye yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, e-öğrenmeye yatkınlık (EÖY) boyutunda ve ölçek genel skorunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Korucu ve ark. (2020) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye yönelik tutumları arasında haftalık internet kullanma süreleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Haznedar (2012) üniversite öğrencilerine yapmış olduğu çalışmada bilgisayar kullanma deneyimine göre, üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. İnternet kullanma sıklığına

göre, üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık görülmüş ve öğrencilerin internet kullanma sıklıkları arttıkça e-öğrenmeye yönelik tutumlarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların (internet, bilgisayar) kullanım amaçlarına göre e-öğrenmeye yönelik tutumları incelendiğinde, e-öğrenmeye yönelik tutum genel skorunda ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Can ve ark. (2020) internetin kullanım amaçlarına göre beden eğitimi öğretmen adaylarına yapmış olduğu çalışmada e-öğrenmeye yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Bulgumuzda anlamlı farklılığa ulaşılmamasının sebebi olarak öğrencilerin internet ve bilgisayar kullanımının öğrenme değil eğlence amaçlı olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların öğrenme yöntemi değişkenlerine göre toplam puan ve ölçeğin alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu durumun birebir (yüz yüze) ile yaparak yaşayarak (uygulama), birebir (yüz yüze) ile uzaktan eğitim arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Çetin (2018) öğrenme yöntemine göre, denizcilik lisesi öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumları anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Öğrenme yöntemi olarak en yüksek puanı e-öğrenme en düşük puanı harmanlanmış eğitim çıkmıştır. Bu çalışmayı destekleyen diğer çalışmada Haznedar (2012)., Ağa ve ark. (2014) çalışmalarında da aynı sonuçlar çıkmıştır. Buradaki anlamlı farkın öğrencilerin yaparak yaşayarak daha iyi öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda, Beden Eğitimi ve Spor yüksekokulu öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumlarında cinsiyet, yaş, maddi durum, sınıf, bilgisayara sahip olma, internet erişimine sahip olma, bilgisayar ve internet kullanma düzeyleri, kullanım sürelerine ve öğrenme yöntemine göre arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Bölüm, kullanım amaçlarına (internet, bilgisayar) arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır.

ÖNERİLER

Yapılan literatür çalışmalarının bulguları ve araştırmalarımızın bulguları göz önünde bulundurularak Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin pandemi döneminde e-öğrenmeye yönelik tutumlarını arttırmak için aşağıdaki öneriler sıralanabilir.

- Teknolojik araç gereçleri ve gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılacağı derslere ağırlık ve önem verilmelidir.
- Araştırma yükseköğretime yönelik olarak geniş bir örneklem ile yapılmalıdır. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinden de geniş bir örneklem alınarak araştırma yapılabilir.
- E-öğrenme yaklaşımı yüz yüze eğitime destek olarak kullanılabilir.
- Bu alanda Yapılacak olan çalışmalar araştırmamızın değişkenleri dışında farklı değişkenler kullanılarak incelenebilir, bu farklı değişkenler farklı üniversiteler ve bölümler ile çeşitlendirilerek daha sonradan yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.
- Teknolojinin kötü kullanımlarından kaçınmak için zararlı yazılımların kullanılmasıyla ilgili ailelere öğrencilere bilgi verilmeli.
- Pandemi bitiminin sürecinde e-öğrenmeye yönelik kazanımların yaygınlaştırılmasıyla birlikte harmanlanmış öğretim yöntemi uygulanabilir.
- E-öğrenme uygulamaları örgün eğitime destekleyici yapıya sahip olabilir.
- Sosyo-ekonomik bakımdan dezavantajlı grupların dijital teknolojilerden daha fazla yararlanılması için kullanılacak cihaz, öğrenen becerileri, sosyal destek, motivasyon, e-öğrenmeye yönelik tutum gibi çok boyutlu bir yaklaşımla durumun ele alınabilir.

KAYNAKÇA

- Abazaoğlu, İ., & Umurhan, H. (2015). Uzaktan eğitim ve öğretim üyelerini uzaktan eğitime teşvik eden faktörler. *Journal of Research in Education and Teaching*, 4(4), 353-363.
- Abdullah, Z. D., & Ziden, B. A. (2015). Students' Attitudes towards Information Technology and the Relationship with Their Academic Achievement. *Contemporary Educational Technology*, 6(4), 338-354.
- Alçak, M. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 9.
- Akkoyunlu, B., & Orhan, F. (2003). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(3).
- Antalyalı, Ö. L. (2004). *Uzaktan Eğitim Algısı ve Yöneylem Araştırması Dersinin Uzaktan Eğitim ile Verilebilirliği*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Aras, E. (2019). *Spor Eğitimi Kurumlarında Görev Yapan Akademik Personelin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri*. Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden eğitimi ve Spor Anabilim dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ.
- Aslantaş, T. (2014). *Uzaktan Eğitim. Uzaktan Eğitim Teknolojileri ve Türkiye’de Bir Uygulama* Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Atasoy, R., Özden, C., & Kara, D. N. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Yapılan E-Ders Uygulamalarının Etkililiğinin Öğrencilerin Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(6).
- Aybek, A. (2007). *Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rolü* (Master's thesis, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Bahadır, F. (2020). Raylı Sistemler Programı Öğrencilerinin E-Öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarının İncelenmesi: Refahiye meslek yüksekokulu örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (2), 310-317.
- Bates, A. W., & Bates, T. (2005). *Technology, e-learning and distance education*. Psychology Press.
- Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim konferansı (2021, 12 Mart). Erişim adresi: http://www.byegm.gov.tr/yayinlarimiz/anadoluyahaberleryeni/2002/mayis/ah_21_05-02.htm.

- Bolin, A. U., Khrantsova, I., & Saarnio, D. (2005). Using student journals to stimulate authentic learning: Balancing Bloom's cognitive and affective domains. *Teaching of Psychology*, 32(3), 154-159.
- Bower, G. H., & Hilgard, E. R. (1981). Theories of learning. *Prentice-Hall*.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi.
- CAN, H. C., ÖZDEMİR, H., & IŞIM, A. T. E-ÖĞRENME BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARI İÇİN NE İFADE EDİYOR: KARMA YÖNTEM ARAŞTIRMASI. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1374-1386.
- Cesur, Ç. (2019). Öğrencilerin Biyoloji Süreç Diyagramlarında Öğrenme Stilleri, Öğrenme Faaliyetleri ve Öğrenme Çıktıları.
- Chang, G. C., & Yano, S. (2020). How are countries addressing the Covid-19 challenges in education? A snapshot of policy measures.
- Cheurprakobkit, S., Hale, D. F., & Olson, J. N. (2002). Technicians' perceptions about Web-based courses: The University of Texas system experience. *The American Journal of Distance Education*, 16(4), 245-257.
- Cohen, L; Manion, L; Morrison, K.(2007). Research methods in education. NY, Routledge.
- Creswell, JW.(2013). Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches. Sage publications.
- Çakırer, M. A. (2002). Bilgi toplumunda e-öğrenim (e-learning) ve Türkiye’de uygulamasının avantajları. *Dumlupınar Üniversitesi Araştırma Makaleleri*, 3-37.
- Çetin, U. (2018). *Denizcilik lisesi öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü), İstanbul.
- Çoban, S. (2012). Uzaktan ve Teknoloji Destekli Eğitimin Gelişimi. Retrieved, 1, 2013.
- Çoban, S. (2013). Uzaktan ve Teknoloji Destekli Eğitimin Gelişimi, XVI. *Türkiye’de İnternet Konferansı Bildiri Kitabı*. İstanbul.
- Çukadar, S., & Çelik, S. (2003). İnternete dayalı uzaktan öğretim ve üniversite kütüphaneleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4(1), 31-42.
- Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49(1), 91-96.
- Darnell, D. R., & Rosenthal, D. M. (2001). Evolution of a virtual campus. *Community College Journal*, 71(3), 21-23.

- Dede, C. (1996). The evolution of distance education: Emerging technologies and distributed learning. *American Journal of Distance Education*, 10(2), 4-36.
- Demir, M. (2013). *Eğitim Fakültesi öğrencilerinin e-öğrenme araçlarını kabul düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi) Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Dikbaş, E. (2006). Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye yönelik tutumlarının incelenmesi (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Dinçer, S., & Yeşilpınar-Uyar, M. (2016). E-Öğrenme sistemlerinin kullanımı sürecinde karşılaşılan sınıf yönetimi ile ilişkili sorunlar ve çözüm önerileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(4), 453-470.
- Doruk, Z. (2005). E-öğrenme (e-learning) ve kavramlar.
- Duffy, T. M., & Cunningham, D. J. (1996). 7. Constructivism: Implications for the design and delivery of instruction.
- Dunn, R., & Dunn, K. (1993). Teaching secondary science students through their individual learning styles: practical approaches for grades 7-12. Allyn and Bacon: USA.
- Dünya Sağlık Örgütü. (2021, 4 Mart). Erişim adresi: <https://www.who.int/whr/en/>.
- Eisinger, J., Polian, I., Becker, B., Thesing, S., Wilhelm, R., & Metzner, A. (2006, April). Automatic identification of timing anomalies for cycle-accurate worst-case execution time analysis. In 2006 IEEE Design and Diagnostics of Electronic Circuits and systems (pp. 13-18). IEEE.
- E-Öğrenme Sürecinin Bileşenleri (2021, 22 Şubat) Erişim adresi: <https://docplayer.biz.tr/109701261-E-ogrenme-icin-ogretim-ve-icerik-yonetim-sistemleri-prof-dr-yasemin-gulbahar.html>
- Ertuğ, C. A. N. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Fidan, N., & Okan, K. (1975). *Açık Yüksek Öğretim Sistemleri ve Uzaktan Eğitim*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Giannini, S., & Lewis, S. G. (2020). Three ways to plan for equity during the coronavirus school closures. Retrieved from World Education [Blog yazısı]. Erişim adresi: <https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/03/25/three-ways-to-plan-for-equity-during-the-coronavirus-school-closures>.
- Gilani, I. (2020). Coronavirus pandemic reshaping global education system?. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/en/education/coronavirus-pandemic-reshaping-global-educationsystem/1771350>.
- Govindasamy, T. (2001). Successful implementation of e-learning: Pedagogical considerations. *The internet and higher education*, 4(3-4), 287-299.

- Gökdaş, İ., & Kayri, M. (2005). E-öğrenme ve Türkiye açısından sorunlar, çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2).
- Gülbahar, Y. (2009). E-öğrenme. Pegem Akademi.
- Harasim, L. (1999). A framework for electronic learning: the virtual-u. *Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE)*, 32, 44-49.
- Haznedar, Ö. (2012). *Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Becerilerinin ve E-Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Hergenhahn B. R. (1988). *An introduction to theories of learning*. New Jersey: Prentice Hall.
- Honigsbaum, M. (2009). Pandemic. *The Lancet*, 373(9679), 1939.
- ILO Rapor (2021, 12 Ocak). Erişim adresi: https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/covid-19/WCMS_742726/lang--tr/index.htm.
- İşıksal, M., & Aşkar, P. (2003). İlköğretim öğrencileri için matematik ve bilgisayar öz-yeterlik algısı ölçekleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 109-118.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*, İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- İngeç, Ş. K., Ağa, S., & Şahingöz, M. (2014). Investigation of Students' ICT Skills in Terms of Different Variables in a Technical and Vocational High School for Girls. *US-China Education Review*, 823.
- İşbulan, O. (2008). *Uzaktan eğitim web sitesinin kullanılabilirlik düzeyi (SAÜ Örneği)* (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).
- İTÜ Geliştirme Vakfı. (2021, 5 Nisan). Erişim adresi: (www.itugvo.k12.tr/).
- Kabataş, S. (2019). *Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık algılarının yaşam boyu öğrenme tutumları ve e-öğrenmeye hazır bulunuşluğu açısından değerlendirilmesi* (Master's thesis, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Karasar, N.(1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayınevi, Ankara.
- Karip, E. (2020). COVID-19: Okulların Kapatılması ve Sonrası. TEDMEM. Erişim adresi: <https://tedmem.org/vurus/covid-19-okullarin-kapatilmasi-ve-sonrasi>.
- Kaya, Z. (1996). *Uzaktan Eğitimde Ders Kitapları (Açıköğretim Lisesi Örneği)*. Ankara: Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Baskı Atölyesi.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim* (1. bs.) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Keefe, J. W. (1979). *Student learning styles: Diagnosing and prescribing programs*. National Assn of Secondary School.

- Khan, B. H. (2001). Web-based training. Educational Technology.
- Khan, B. H. (Ed.). (2005). Managing e-learning: Design, delivery, implementation, and evaluation. IGI Global.
- Khan, B. H., & Joshi, V. (2006). E-Learning Who, What and How?. Journal of Creative Communications, 1(1), 61-74.
- Kılınç, M. (2015). Uzaktan eğitim uygulamalarının etkililiği üzerine bir araştırma (İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi İlahiyat Lisans Tamamlama Programı örneği).
- Kırık, A. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. Marmara İletişim Dergisi, (21), 73-94.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). CoVid-19 Salgını Ve Beraberinde Getirdiği Eğitim Süreci. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(5), 283-289.
- Kışla T. (2005). *Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, S.B.E, İzmir.
- Korucu, A. T., & Ertekin, H. (2020). Kpss Kursunda Eğitim Gören Aday Öğretmenlerin E-Öğrenmeye Yönelik Tutumları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 100-113.
- Kuçuradi, D. (1971). The problem of value in terms of human philosophy. Ankara: Yankı Publications.
- Lee, W. W., & Owens, D. L. (2004). Multimedia-based instructional design: computer-based training, web-based training, distance broadcast training, performance-based solutions. John Wiley & Sons.
- Magill, R. A. (1977). National Association for Sport & Physical Education; Youth Sports: An Interdisciplinary View of Readiness and Effects. Journal of Physical Education and Recreation, 48(1), 56-57.
- Maglogiannis, I., & Karpouzis, K. (2007). Combining Synchronous and Asynchronous Distance Learning for Adult Training in Military Environments. In Cases on Global E-Learning Practices: Successes and Pitfalls (pp. 22-34). IGI Global.
- Malmivuori, M. L. (2001). The dynamics of affect, cognition, and social environment in the regulation of personal learning processes: The case of mathematics.
- Marquis, W. A., & Baker, B. L. (2015). Sports participation of children with or without developmental delay: prediction from child and family factors. Research in developmental disabilities, 37, 45-54.
- Mayer, R. E., & Massa, L. J. (2003). Three facets of visual and verbal learners: Cognitive ability, cognitive style, and learning preference. Journal of educational psychology, 95(4), 833.

- Mishra, S. (2007, March). The e-learning bandwagon: politics, policies and pedagogy. In National Seminar on Choice and Use of ICTs in ODL: Impacts, Strategies and Future Prospects.
- Moore, G. F., Audrey, S., Barker, M., Bond, L., Bonell, C., Hardeman, W., ... & Baird, J. (2015). Process evaluation of complex interventions: Medical Research Council guidance. *bmj*, 350.
- Moore, M. G., Kearsley, G., & Scriven, B. (1996). Distance education: A systems view. *Distance Education*, 17(2), 412-412.
- Morens, D. M., Folkers, G. K., & Fauci, A. S. (2009). What is a pandemic?.
- Muilenburg, L.Y. & Berge, Z. L. (2005). Student barriers to online learning: A factor analytic study, *Distance Education*, 26:1, 29-48. <https://doi.org/10.1080/01587910500081269>.
- Murphy, C. A., Coover, D., & Owen, S. V. (1989). Development and validation of the computer self-efficacy scale. *Educational and Psychological measurement*, 49(4), 893-899.
- Mutlu, M. E., Özögüt Erorta, Ö., Kip Kayabaş, B., & Kayabaş, İ. (2014). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminde e-gelişimi.
- Nicholson, M., Hoye, R., & Houlihan, B. (Eds.). (2010). Participation in sport: International policy perspectives. Routledge.
- Nizam, F. (2004). Eğitim-öğretimde kitle iletişim araçlarının kullanım olanakları ve avantajları. *KATÜ Akademik Bilişim*, 1-17.
- Odabaş, H. (2009). Web Tabanlı Yüksek Öğretim Programları İçin Kütüphane Hizmetleri ve Uygulamaları/Library Services and Applications For Web-Based Higher Education Programs. *Sosyal Bilimler Dergisi/Journal of Social Sciences*, 9(42), 83-103.
- Oskamp, S., & Schultz, P. W. (2005). Attitudes and opinions. Psychology Press.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 376-394.
- Özdil, B., & Çelik, A. (2000). İnternet’e dayalı uzaktan eğitim. Akademik Bilişim Konferansları. Isparta.
- Özgür, H. (2013). Sosyal ağların benimsenmesi ve eğitsel bağlamda kullanımı arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 169-182.
- Özkalp, E. (1993). Davranış Bilimlerine Giriş (Vol. 1355). Anadolu Üniversitesi.
- Özkan, R. (2011). Genel lise ve imam hatip lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. Ankara Gazi Üniversitesi: Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

- Ramazan, Y., Barış, S., & Halil, Y. (2019). Üniversite Öğrencilerinin E-Öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği.
- Rosenberg, M. J., & Foshay, R. (2002). E-learning: Strategies for delivering knowledge in the digital age.
- Sakallı, N. (2013). Sosyal Etkiler Kim Kimi Nasıl Etkiler? Ankara: İmge Yayınevi.
- Şenel, A., & Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen dünyada teknoloji eğitimi. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(12), 45-65.
- Taş, G. (2012). Yönetici eğitiminde e-öğrenme yöntemi: bir elektronik işletmesinde araştırma (Master's thesis, Anadolu Üniversitesi).
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Tavşancıl, E. (2010). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Taylor, S. (2019). The psychology of pandemics: Preparing for the next global outbreak of infectious disease. Cambridge Scholars Publishing.
- Taylor, S. E., Peplav, L. A., & Sears, D. O. (2003). Social Psychology.
- Tekarslan, E., & Baysal, A. C. (1996). İşletmeciler İçin Davranış Bilimleri (Dördüncü Baskı). İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Tekinarslan, E. (2008). Eğitimciler İçin Temel Teknoloji Yeterlikleri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 186-205.
- Teknologweb. (2021, 2 Nisan). E-öğrenme nedir, Erişim adres,: <http://www.teknologweb.com/e-ogrenme-nedir>.
- Torkzadeh, G., & Koufteros, X. (1994). Factorial validity of a computer self-efficacy scale and the impact of computer training. *Educational and psychological measurement*, 54(3), 813-821.
- Tufan, D. (2010). The Effectiveness Of E-Learning In Corporate Training Programs-How It Is Managed And Evaluated??. In IODL & ICEM Joint Conference and Media Days.
- Tuncer, M., & Taşpınar, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim Ve Öğretimin Geleceği Ve Olası Sorunlar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 124.
- Urdan, T. A., & Weggen, C. C. (2000). Corporate elearning: Exploring a new frontier.
- Uşun, S. (2006). Uzaktan eğitim. Nobel Yayın Dağıtım.s.119.
- Uyar, A., & Karakuyu, A. (2020). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik hazır bulunuşlukları. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(60), 2905-2914
- Ülgen, G. (1995). Eğitim psikolojisi: Birey ve öğrenme. Ankara: Bilim Yayınları, 35.

- Ülgen, G. (1997). Eğitim psikolojisi. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Üredi, L., & Üredi, I. (2007). Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri öğretim stillerinin yordayıcısı olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2).
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45(45), 109-127.
- Vrasidas, C., & McIsaac, M. S. (1999). Factors influencing interaction in an online course. *American journal of distance education*, 13(3), 22-36.
- Welsh, E. T., Wanberg, C. R., Brown, K. G., & Simmering, M. J. (2003). E-learning: emerging uses, empirical results and future directions. *international Journal of Training and Development*, 7(4), 245-258.
- Wikipedia. (2020, 4 Ocak). Impact of the 2019–20 coronavirus pandemic on education. https://en.wikipedia.org/wiki/Impact_of_the_2019%E2%80%9320_coronavirus_pandemic_on_education.
- Witkin, H. A. (1973). The role of cognitive style in academic performance and in teacher-student relations 1 2. *ETS Research Bulletin Series*, 1973(1), i-58.
- Yazıcı, S. (2004). E-öğrenme: İnsan kaynakları eğitiminde stratejik dönüşüm (1. Basım). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Yıldız, S. (2016). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 301-329.
- YÖK. (2021b). Koronavirüs (Covid-19) Bilgilendirme Notu. (2021,13 Nisan). Erişim Adresi:https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/Egitim_Ogretim_Dairesi/Uzaktan_Ogretim/Yuksekogretim_Kurumlarinda_Uzaktan_Ogretime_Iliskinin_Usul_Ve_Esaslar.Pdf
- YÖK.(2021a). Basın açıklaması. (2021,13Nisan). Erişim adresi: https://basin.yok.gov.tr/AciklamaBelgeleri/2020/222020_2021_akademik_yili_baslangici_aciklama.pdf.
- Zorba, E. (2006). Herkes İçin Spor. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 73-74.
- Wilkinson, A., Roberts, J., & While, A. E. (2010). Construction of an instrument to measure student information and communication technology skills, experience and attitudes to e-learning. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1369-1376.
- Haznedar, Ö., & Baran, B. (2012). Eğitim fakültesi öğrencileri için e-öğrenmeye yönelik genel bir tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 42-59.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz nedir?

- 1) Erkek
- 2) Kadın

2. Yaşınız Nedir?

- 1) 18-20
- 2) 21-23
- 3) 24-26
- 4) 27-29
- 5) 30 ve üzeri

3. Ailenizin Maddi durumunu Tanımlar mısınız?

- 1) Kötü
- 2) Orta
- 3) İyi
- 4) Çok iyi

4. Hangi Bölümde Okuyorsunuz?

- 1) Antrenörlük Eğitimi
- 2) Spor Yöneticiliği
- 3) Rekreasyon
- 4) Egzersiz ve Spor Bilimleri
- 5) Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri

5. Kaçınıcı sınıftasınız?

- 1) 1. Sınıf
- 2) 2. Sınıf
- 3) 3. Sınıf
- 4) 4. Sınıf

6. Kişisel Bilgisayara Sahip misiniz?

- 1) Evet
- 2) Hayır

7. Evinizde İnternet Erişimine Sahip misiniz?

- 1)Evet
- 2)Hayır

8. Bilgisayar ve internet kullanma konusunda kendinizi nasıl tanımlarsınız?

- 1) Hiç kullanamıyorum
- 2) Başlangıç düzeyinde
- 3) Orta
- 4) İyi
- 5) Çok İyi

9. Günlük ortalama kaç saat internet ve bilgisayarda vakit geçiriyorsunuz?

- 1) 0-1 saat
- 2) 2-3 saat
- 3) 4-5 saat
- 4) 6-7 saat
- 5) 8 saat ve üzeri

10. İnterneti daha çok hangi amaçla kullanıyorsunuz?

- 1) İletişim kurma
- 2) Sosyalleşme
- 3) Eğlence, oyun
- 4) Araştırma, Bilgilenme
- 5) Alış-Veriş
- 6) Diğer

11. Hangi yöntemle daha iyi öğrendiğinizi düşünüyorsunuz?

- 1) Birebir (yüz yüze)
- 2) Yapararak yaşayarak (uygulama)
- 3) Sanal ortam (uzaktan eğitim)

Ek 2. E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Anketi

E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUM		Katılmıyorum	Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle
1	E-öğrenme ortamında öğrenmek isterim.							
2	E-öğrenmenin yararlı olacağını düşünmüyorum.							
3	E-öğrenme gereksizdir.							
4	E-öğrenme ile eğitim alma fikri kendimi kötü hissetmeme sebep olur.							
5	E-öğrenme eğlencelidir.							
6	E-öğrenme, öğrenmeyi kolaylaştırır.							
7	E-öğrenme ile ilgili gelişmeleri takip ederim.							
8	E-öğrenme ile ders aldığımda çok fazla sorunla karşılaşacağımı düşünüyorum.							
9	E-öğrenme yaygınlaşmalıdır.							
10	E-öğrenme sosyalleşmeyi engeller.							
11	E-öğrenme ders çalışma şekline uymuyor.							
12	E-öğrenme ilgimi çeker.							
13	E-öğrenmede değerlendirme işlemi sağlıklı bir şekilde yapılamaz.							
14	E-öğrenmede yüz-yüze etkileşim olmaması beni rahatsız eder.							
15	E-öğrenme motivasyonu artırır.							
16	E-öğrenme başarıyı artırır.							
17	E-öğrenme öğrenenin üretkenliğini artırır.							
18	E-öğrenmede yeterli öğretmen desteği alabileceğimi düşünmüyorum.							
19	E-öğrenme ortamında öğrenmeyi sevmiyorum.							
20	E-öğrenme ile kendi hızımda çalışmak hoşuma gider.							

Ek 3. Etik Kurul Onay Raporu

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurul Başkanlığı

ETİK KURUL KARAR ÖRNEĞİ

TOPLANTI TARİHİ: 05.05.2021
TOPLANTI SAYISI: 2021-16

KARAR NO: 2021-16-11; Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hareket ve Antropomorf Bilimleri tezli yüksek lisans programı 191002018 numaralı Bilgen DOĞAR, "Covid-19 Pandemi Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin E- Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Vakıf Üniversitesi Örneği)" konulu çalışması hakkında yapacağı anket sonuçlarının, etik kurallara uygun olup olmadığını tespit etmek üzere, Etik Kurulumuzun 03.02.2021 tarihi ve 2021-03 sayılı toplantısında, İGÜ Etik Kurul Yönergesinin 12(1) maddesine göre değerlendirme yapmak üzere görevlendirilen öğretim elemanlarımızın raporları incelenmiş olup, ilgili çalışmada yer alan bilimsel araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna oy çokluğu ile karar verilmiştir.

